

4

9

5

7

1

ESENLIK İÇİN EKOLOJİK UYANIŞ KORİDORU MELES

Esenlik Ekonomisi ve Çevre İlişkisi

İnsan faaliyetlerinin doğa üzerinde oluşturduğu etkileri azaltmak, tahribatı durdurmak ve hatta geriye çevirmek için son yirmi yılda temel bazı kavramsal çerçeveler yol gösterici oldu.

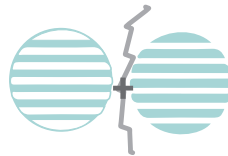
1970'lerin sonundan itibaren **"sürdürülebilirlik"**, 1990'lardan itibaren de ona eşlik eden **"yaşanabilirlik"** kavramları insan-doğa-yerleşim ilişkilerinin tanımlanmasında etkiliydi. Ancak, içinde bulunduğumuz COVID-19 salgın süreci, bu tür kavramsal çerçevelerin mevcut tahribatı durdurmak için yetersiz kaldığını açık bir şekilde gösterdi.

Hâkim toplumsal ve ekonomik sistemlerin içsel dinamiklerinde değişime atıfta bulunmadan sadece sonuçlarını ele alan, ağırlıklı olarak bireylerin tercihlerine dayalı bir yaklaşımın yapısal olarak değişmesi gerektiğini tüm dünya fark ediyor. Bu sebeple **insan-çevre ilişkilerini kökten yeniden tanımlayacak bir kavramsal yaklaşım**la meselelere yaklaşma gerekliliği ortaya çıkmaktadır.

Bu kavramsal yaklaşım, sürdürülebilirlik kavramında olduğu gibi sadece çevreye ilişkin sonuçlara nüfuz etmeye çalışmayan ama doğanın kendi bünyesini kendi dinamikleriyle onarmaya yardımcı olan, yaşanabilirlik kavramındaki gibi sadece ağırlıklı olarak istatistiksel genel duruma odaklanmayan ama her bir bireyin yaşam biçiminin geliştirilmesine ilişkin **mekânsal ve toplumsal nişleri** ele alan bir anlayışa dayanmak zorundadır.

insan-çevre ilişkileri

Sürdürülebilirlik

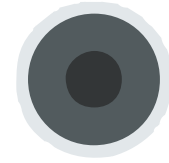
Yaşanabilirlik

mekânsal ve toplumsal nişler

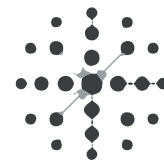

Esenlik

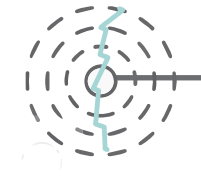
ölçekler arası yerleşimler arası

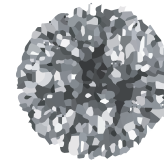
üretim ve mekân kullanım ilişkilerini yeniden tanımlama

ölçekler arası yerleşimler arası

Doğanın yeniden insan etkisinden arındırılmış

"esenlik" (well-being) ekonomisi ve çevre ile ilişki

Bu tür bir anlayışa ilişkin arayışlar daha önceden de var olmakla birlikte, salgın sürecinde daha da güçlenmeye başlamıştır. Yerel yönetimler, sivil toplum örgütleri ve akademik yapılar mevcut toplumsal, ekonomik ve mekânsal örüntüleri yeniden tanımlayacak bir kavramsal çerçeveyi önermeye başlamıştır. Bu yaklaşımların ortak özelliği, ölçekler arası, yerleşimler arası üretim ve mekân kullanım ilişkilerini **yerel odaklı olarak yeniden tanımlayan**, yaşam biçimlerinin radikal bir şekilde dönüşümünü hedefleyen, **insan-doğa ilişkisini** bilindik anlayışların dışında yeniden tanımlayan bir anlayışı savunmalarıdır.

Doğanın yeniden insan etkisinden arındırılmış hale getirilebilmesi için insan etkinlikleriyle doğanın bünyesinin ve ekosistem unsurlarının kendi kendini onarıcı unsurlarının harekete geçirilmesi gerekmektedir.

Bunun yapılması insanın yaşam kalitesinin geliştirilmesi için yenilikçilik olanakları ve yeni mikro yaşam alanları tanımlama potansiyeli oluşturmaktadır.

Ancak bunun için insan yaşamının iyileştirilmesinde nicelik ve büyüklük üzerinden değil nitelik ve insan doğasına uygun iyilik halleri üzerinden bir esenlik tanımı yapılması ve bu esenlik tanımının doğa ile barışık bir tanıma dayanması gerekmektedir. Burada yeni kullanılmaya başlanan anahtar kavramsal çerçeve **"esenlik" (well-being) ekonomisi ve çevre ile ilişkisidir.**

Esenlik yerleşimi/birimi/ünitesi

Ekolojik yenilenme ve herkes için esenliği hedefleyen bir yaşam alanları dizgesi oluşturma amaçlı planlama yaklaşımları aynı zamanda kentsel alan içerisindeki adalet ve eşitsizlik sorunları açılarından da önemli bir açılım sağlama potansiyeli tanımlamaktadır.

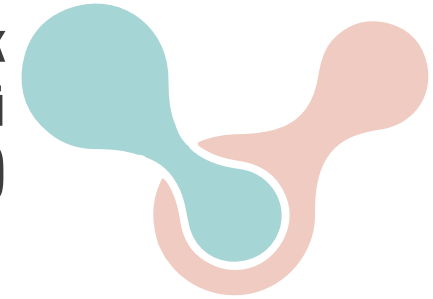
Genellikle, ekolojik bozulma sosyo-ekonomik açıdan alt gelir gruplarıyla ilgili sorunlar yaratmaktadır. Yoksul kesimler ya ekolojik bozulma alanlarında yaşamakta ya da ekolojik bozulmanın yapısal kaynağı olan sorunlar aynı zamanda sosyo-ekonomik yapıyı da etkilemektedir.

Ekolojik yapının insan faaliyetleri ile ilişkili bir biçimde mekânsal bir yeniden yapılanma stratejisi olarak tanımlanması, kent için ekolojik alanların kavramsallaştırılması için önemli fırsatlar oluşturmaktadır.

Burada, tanımlanan alanların bir arada oluşturacakları bütün, bu bütünün oluşum aşamasındaki etaplama ve bu etaplamanın ekolojik unsurların yenilenme süreçleri ile ilişkisi planlama ve tasarımın konusudur.

Bu şekilde **"esenlik yerleşimi/birimi/ünitesi"** denilebilecek, insan ve doğanın uyum içerisinde var olabileceği bir yaşam alanı tanımlanabilir.

Esenlik dönüşümü (well-being)

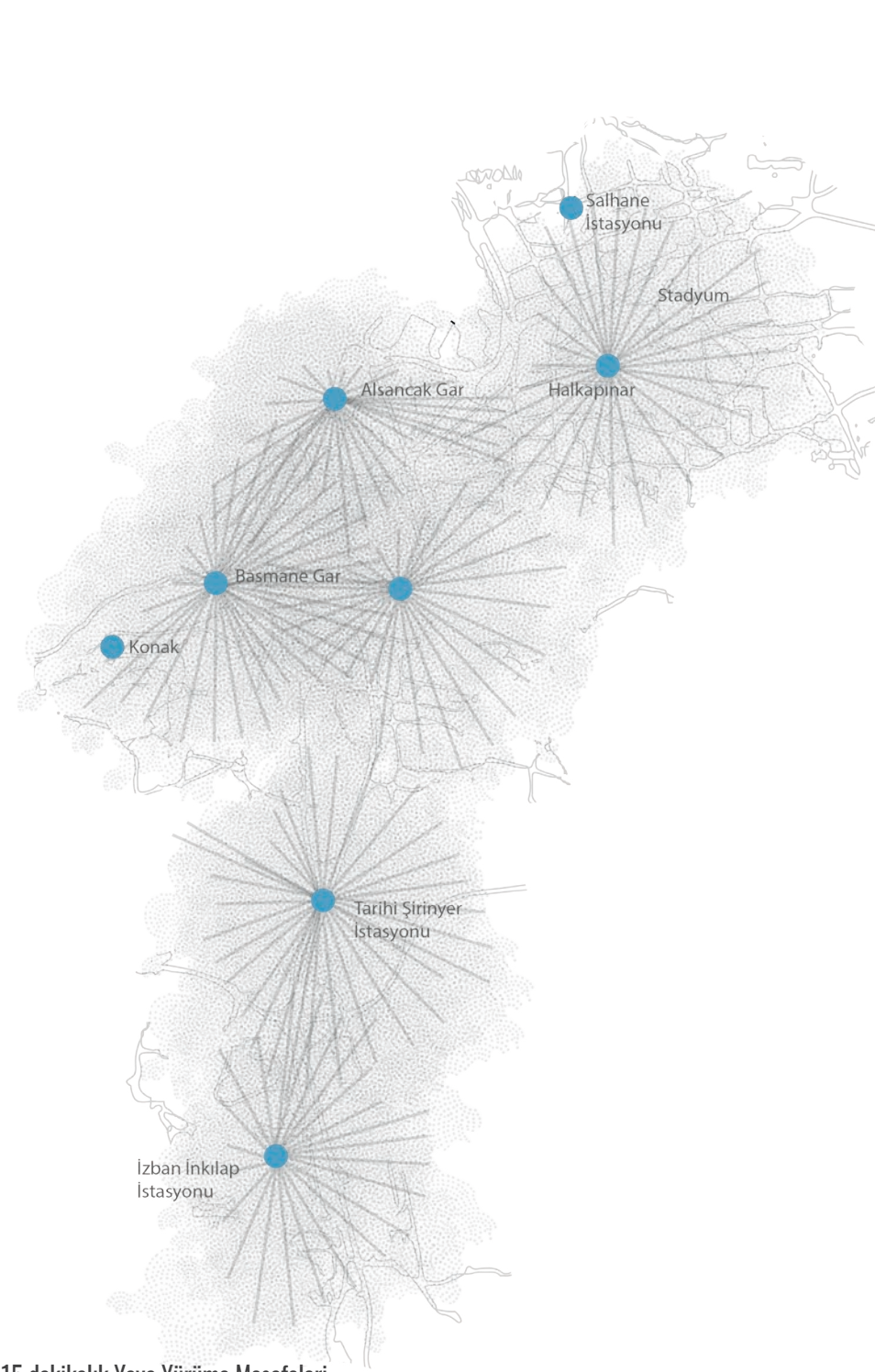
Ekolojik bünyeyi uyandırma

"esenlik yerleşimi/birimi/ünitesi"

“15 dakikalık şehir”

Paris şehrinde gündeme getirilen “15 dakikalık şehir” olarak da ifadesini bulan, şehrin yaya ve bisiklet mesafesinde erişilebilen parçalara bölünmesi anlayışı bunun ilk örneklerinden birisi olarak kabul edilebilir. Bu parçaların geçmişteki komşuluk ünitesi ve geleneksel mahalle yaklaşımını içeren ancak daha üstte bir işlevsel bölümlenme anlayışına dayanması beklenmektedir.

Ancak, daha yapısal çözümlerin gündeme getirilmesi gerekmektedir. Özellikle ekosistem yönetimi, ekolojik yenilenme alanlarının kendi kendini yeniden onarmasına yönelik mikro bölgelerin tespiti ve korunup dönüşümlerine ilişkin stratejilerin belirlenmesi, yaşam kalitesini herkes için yükseltecek **ekoloji ile barışık** kamusal kullanımların belirlenmesi ve bunların metropoliten alan içerisinde tanımlanması gibi yaklaşımlarla bütünleşik bir planlama modelinin ortaya konması önemlidir.

15 dakikalık Yaya Yürüme Mesafeleri

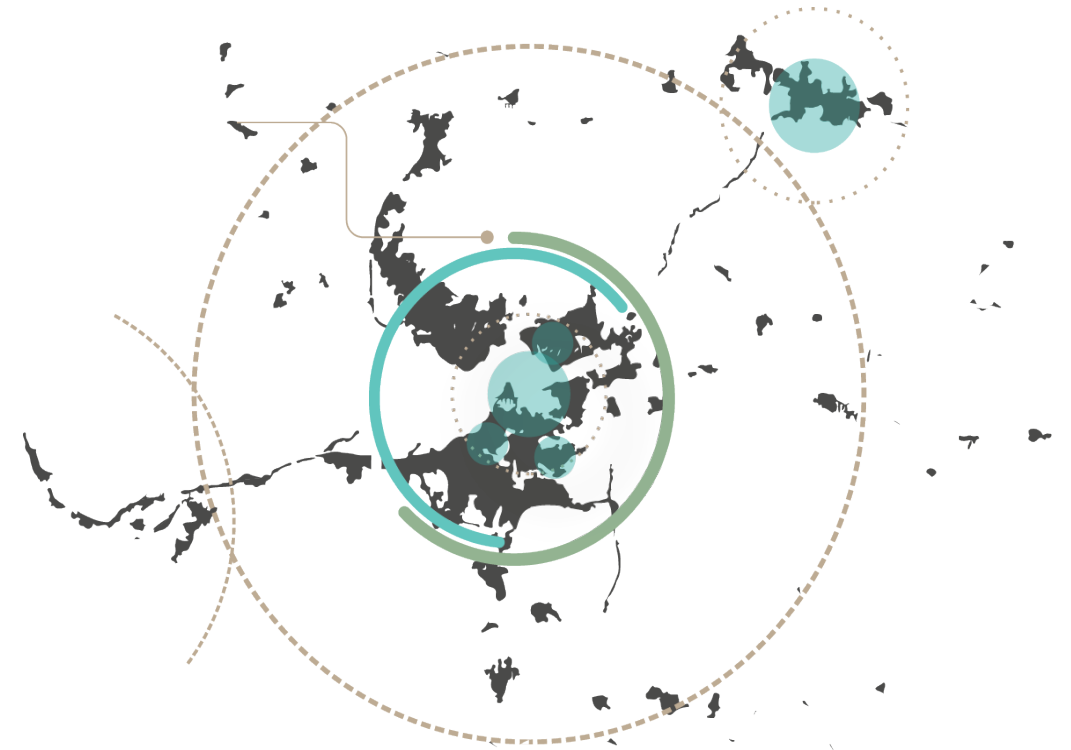

Esenlik Ekonomisi

Esenlik ekonomisi kavramı, aynı zamanda mekânsal ve farklı ölçeklerdeki yerleşimlerin planlanması için yeni yaklaşımları da bünyesinden barındırma potansiyeli taşımaktadır.

Geleneksel metropoliten kent planlama yaklaşımlarında kentin saçaklanması, işyeri konut ayrışmasının gerektirdiği ulaşım ihtiyaçları, kentsel alan için kullanım kararlarının ağırlıklı olarak doğa ve ekosistem düşünülmeden ele alınması temel sorunlar olarak görünmektedir.

Esenlik ekonomisinin tanımladığı dönüşüm içerisinde metropoliten alanın kendi içinde insan yaşamı ve ekosistem unsurları düşünülerek anlamlı birimler olarak ele alınması yaklaşımı **salgın sonrası dönemde** daha ciddi bir şekilde düşünölmeye başlanmıştır.

Esenlik Dönüşümü

Esenlik Dönüşümü, **toplumsal adalet için ekonomik dinamiklerinin yeniden yapılandırılmasını** sağlayabilecek bir metropoliten planlama yaklaşımının hayata geçirilmesini içeren kentsel gelişim stratejilerini içermektedir. Bu stratejiler mevcut kentsel alanların ele alınmasında yenilikçi bir yaklaşım olarak müdahale biçimlerini ifade etmektedir.

Müdahale Stratejileri

Ekolojik uyanma ve insan faaliyetlerinin uzlaştırılması amacıyla tasarımın yeniden ele alınması

Yeniden Tasarım

Bu müdahale biçimiyle alışlageldik tasarım anlayışının sorgulanması ve kent içerisinde uygulanan yaklaşımların yeniden ele alınması önerilmektedir. Özellikle, kent içerisinde ekolojik bir bütün oluşturması muhtemel alanlarda endüstriyel tasarım ölçeğinden başlayıp metropoliten planlama ölçeğine kadar **ölçekler arası hassasiyetleri gözeterek** yeni tasarım araçları tanımlanması önemlidir.

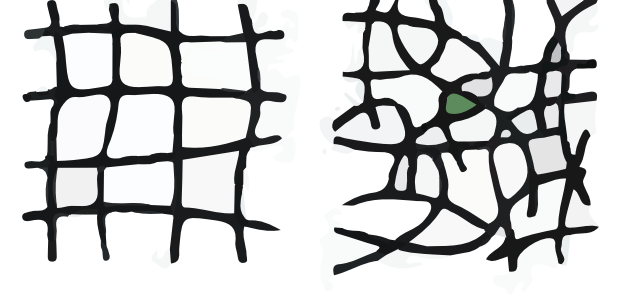
Ekosistem ile uyumlu ekonomik katma değer ve toplumsal dayanışma mekanizmalarının geliştirilmesi için yeni yaklaşımlar belirlenmesi

Yeniden Dirençlilik

Kent içerisinde **doğal kabul edilen adaletsizliklerin**, gelir grubu, etnik yapı, kültürel yaşam farklılıklarının yapısal olarak dönüşebilmesi için, kentteki ekolojik unsurlarla ilişki içerisinde mevcut toplulukların yaşam biçimlerinin yeniden ele alınması gerekmektedir. Tarihsel olarak ekolojik sistemle uyumlu yaşam biçimlerinin keşfi ve **mekan adaletinin sağlanmasına yönelik planlama yaklaşımlarının geliştirilmesi**, kentte alınacak kararlar ve uygulama biçimlerinde **hak temelli bir anlayışın** gündeme getirilmesi bu açıdan çok önemlidir.

Ekosistem çöküşü ve insan faaliyetlerinin terk edilmiş olması sebebiyle kent için boşlukların yeniden ele alınarak canlandırılması

Yeniden Canlandırma

Özellikle metropoliten alanların içinde yer alan yer yer çöküntüleşmiş ve kullanılmayan alanların yeniden bir kentsel yaşam alanı haline getirilmesi için yapılacak müdahaleleri içerir. Özellikle kentsel kamusal yaşamın canlandırılması için **tarihsel ve kültürel değerlerin kullanımı ve işlevlendirilmesi** araçları önemlidir.

Ekolojik Bünyeyi Uyandırma

Tarihsel olarak metropoliten alanlar tarihi bir çekirdekten başlayan, giderek yeni yerleşim alanlarıyla bütünleşen ve kentsel alanın çeperinde tekrar doğa ile kavuşan ekolojik alanlar içerirler. Genellikle, ekosistemle ilişkili olarak görülen çeperdeki alanların korunması için stratejiler geliştirilirken kentin içinde kalan de belli düzeylerde tahribata uğramış ekosistem unsurları göz ardı edilebilir. Oysa ki, bütünsel olarak vadiler, ekolojik süreklilikler, akarsu taşkın alanları gibi pek çok unsur kentin farklı bölümlerini, tarihsel kesitlerini kat eder ve ekosistemle uyumlu bir planlama anlayışının hayata geçirilebilmesi için **bir bütün olarak** ele alınması gerekir.

Müdahale Stratejileri

Etki Azaltımı

Toplumsal etkilerin yalıtılması azaltılması (ekolojik yapının aşırı derecede zarar gördüğü alanlarda uygulanacak yaklaşım).

Kent içerisindeki kullanımların ve akışların doğal unsurlar üzerindeki etkisini azaltabilecek kullanım azaltımı ve seyrekleştirme türü yaklaşımlar.

Ekolojik Islah

Ekosistem Yönetimini iyileştirmek (ekolojik yapının görece olarak yüksek zarar gördüğü alanlarda uygulanacak yaklaşım).

Ekosistem unsurlarını içeren, altyapı ve ekoloji arasındaki ara kesitte yer alan kentsel hizmetlerin ve alan düzenlemelerinin değiştirilmesi.

Ekolojik Rehabilitasyon

Ekosistem işlevini onarmak ve doğanın kendi onarım mekanizmalarını harekete geçirmek (ekolojik yapının görece olarak orta düzeyde zarar gördüğü alanlarda uygulanacak yaklaşım).

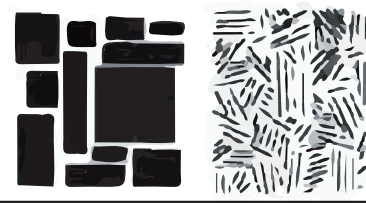
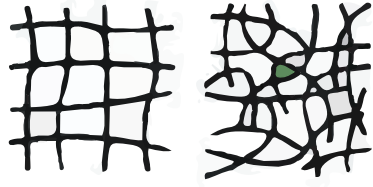
Ekolojik yapının unsurlarını oluşturan, fauna ve florası ile belli ölçüde yaşam döngüsünü sürdüren alanların zarar görmesine sebep olabilecek alanlarda iyileştirme ve dönüşüm.

Ekolojik Restorasyon

Kısmen ya da tamamen doğal ekosistemlerin iyileşmesini sağlamak (ekolojik yapının görece olarak az zarar gördüğü alanlarda uygulanacak yaklaşım).

Ekosistemin tamamen kendi doğal durumuna dönüşmesinin sağlanması.

	Yeniden Tasarım	Yeniden Dirençlilik	Yeniden Canlandırma
Etki Azaltımı	1.Tasarım Yenilikçiliği (Tasarım ve Planlama Stratejileri) -Yapı yoğunluğu azaltımı -Ulaşım sistemi yalınlaştırılması -Yoğun kamusal kullanım ve altyapı alanlarının azaltılması -İşlevsel dönüşüm	2. İşlevsel Yenilikçilik (Toplumsal Stratejiler) -Ekolojik yapıya uygun yerinde istihdam -Simgesellik ve algılanabilirliğin artırılması -Katılıma uygun mekânsal düzenlemeler	3. Kentsel Dinamiğin Canlandırılması (Mekânsal Stratejiler) - Kentsel alan kullanımının etkinleştirilmesi için kentsel süreklilikler oluşturulması - Kentsel faaliyet alanlarının aşırı merkezileşmemiş hale getirilmesi -Kültürel miras ve doğal unsurlara uygun yaşam biçimlerinin yeniden keşfi.
Ekolojik Islah	4.Altıyapı Odaklı Tasarım (Yeşil Altyapı Stratejileri) -Atık su ve yeraltı su kaynaklarının birbirinden ayrıştırılması (gri-mavi su ayrımı) -Su kaynağının yapay eşiklerden kurtarılıp doğal sınırlarına kavuşturulması -Doğal su kapanı ve arıtma alanlarının oluşturulması	5. Geleneksel Üretime Uyum (Etnik ve tarihsel işlevlere uygun stratejiler) -Akarsu ile ilişkili ekonomik faaliyetlerin ekosistemle uyumlu biçimde canlandırılması (Tarımsal ve diğer üretim faaliyetleri) -Ekosistem yönetimi faaliyetlerinin istihdam politikası olarak kullanılması -Ekolojik lojistik ve tedarik zincirinin kurulması	6. Kentsel Kültürel Canlandırma (Koruma Stratejileri) -Akarsu çevresindeki kültürel miras unsurlarının korunması ve kentsel yaşamla ilişkilendirilmesi -Akarsu ile ilişkili kültürel unsurların ve geleneklerin canlandırılması. -Akarsu tarihine ilişkin araştırmalar yapılması ve bulguların alan kullanım kararlarında kullanılması
Ekolojik Rehabilitasyon	7. Ekosistem Sadeleştirme Tasarımı (İnsan faaliyetlerini azaltma stratejileri) -Ekosistem rehabilitasyon mikro bölgelerinin belirlenmesi -Akarsu eko-morfolojisinin (tortul ve biyolojik parametrelerin iyileştirilmesi) -Ulaşım, tarım, yeşil alanlarda doğal bitki örtüsüne uyum	8. Ekosistem Bünyesine Uyum (Doğa unsurlarına insanın uyumu stratejileri) -Doğa ile bütünleşmeye yönelik alanların tanımlanması -Ekosistem rehabilitasyonunu bütünsel olarak sağlayacak alanların oluşturduğu koridorun ve ilişkili unsurların tanımlanması	9.Doğaya Uygun Yenilikçi Eko-Yaşam Faaliyetlerinin Canlandırılması(Doğa unsurlarına uygun insan uyumu faaliyetlerinin tasarımı) -Ekosistem rehabilitasyon ar-ge süreç ve alanlarının belirlenmesi-Akarsu kenarı fonksiyonel ekolojik alanların belirlenmesi -Ekosistem rehabilitasyonuna uygun ekonomik faaliyetlerin tasarlanması
Ekolojik Restorasyon	10.Ekosistem Restorasyon Tasarımı (Biyolojik yaşam tasarım stratejisi çok disiplinli) -Ekolojik bütünün doğal durumuna dönmesi için gerekli mekanik, elektronik, tasarım unsurlarının oluşturulması -Doğal su döngüsünün yeniden canlandırılmasına yönelik önlemlerin alınması -Ekosistem izleme sistemlerinin oluşturulması	11. İnsan Faaliyetlerinden Yalıtım (Engel, sınır, bariyer ve geçiş bölgeleri) -Ekolojik hassas bölgelerin korunması için tapon bölgelerin tanımlanması -Belli bölgelerde insan faaliyetinin sınırlandırılması, nüfus yoğunluğunun azaltılması -Taşkın sahalarının doğal genişliğine genişletilmesi	12. Ekolojik Bünyenin Uyandırılması (Biyolojik Dinamiklerin Uyandırılması Stratejileri) -Hassas bitki ve hayvan varlığının yeniden ortaya çıkması için doğal ekosistem bağlantılarının kurulmasına yönelik sürekliliklerin oluşturulması -Ekosistem piramidinin yeniden canlandırılması.

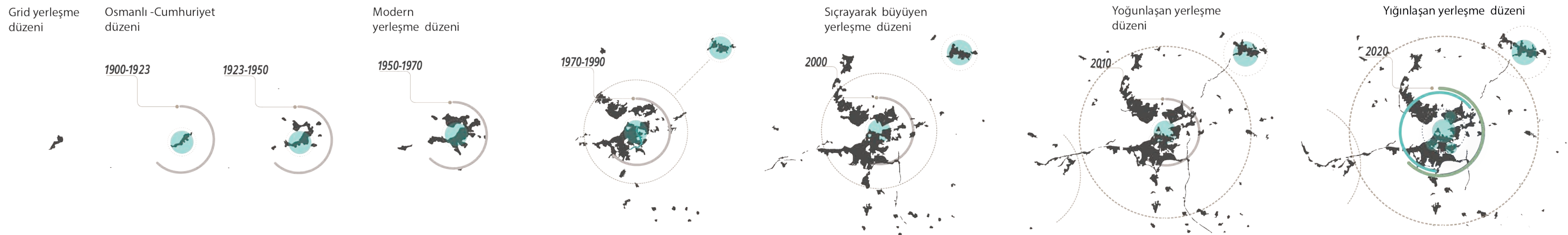

Ekolojik Bünye – Kent Morfolojisi İlişkisi

Kent planlama geleneği içinde, 1970'li yılların bölge planlama ve metropoliten alan kavramsallaştırmalarından başlayarak, büyük yerleşmelerin, çeperdeki kırsal alan ve doğal ekosistem ile kuracağı ilişkinin biçimi konusunda çeşitli araçlar geliştirme denemeleri olmuştur. Bu denemelerin erken örneklerinde, yerleşim alanı ile kırsal alan arasında tampon niteliği taşıyan ve insan eliyle gerçekleştirilmesi düşünülen ekolojik unsurlar yer almaktadır. Özellikle Anglo-sakson planlama geleneğinde önerilen ve **“yeşil kuşak” ya da “yeşil koridor”** olarak adlandırılan ve ağaçlandırma alanları ile metropoliten alanların çevrelenmesi olarak özetlenebilecek bir yaklaşım tüm dünyada büyük ilgi görmüştür.

Ancak, yeşil kuşak ağaçlandırma alanlarının gerçekleştirilmesinin zorluklar, ekosisteme olan etkileri, kentsel gelişme ve morfolojik yapı ile ilişkisi konularındaki tartışmalar bu yaklaşımın ekosisteme tam uyumlu bir yaklaşım olmadığını göstermiştir. Bu araçlar, metropoliten alan içinde ve daha alt ölçeklerde “**yeşil omurga**” kavramıyla kendisini bulmuştur. Kent içerisindeki doğal kalabilmiş ve yeşil alanların bir ağ ile bir araya getirilmesi ve bu ağın güçlü bağlantı noktalarının bir aks olarak desteklenmesi bu anlayışın bir ürünü olarak görülebilir. Ancak, yeşil omurga yaklaşımlarında da kent içindeki ekolojik unsurların insan yaşamı ile ilişkisi, tahribat düzeyinin dikkate alınmadığı ve yeşil alanların standart bir mekânsal unsur olarak ele alındığı tartışmaları yapılmıştır.

Bu tartışmaların sonucunda, özellikle metropoliten alanlarla kentin içindeki ve dışındaki ekolojik sistem unsurlarının tutarlı bir şekilde ilişkilendirilmesi için bu çalışma kapsamında yeni bir kavram üretilmiştir. Ekolojik bünye ile ifade edilen bu kavramla, ne düzeyde insan eliyle tahribata uğramış olursa olsun, her ekolojik unsurun bir bünyeye sahip olduğu, bu bünyenin zaman ve mekan bağlamlarında yapılacak planlama ve tasarım çalışmalarıyla aşama aşama uyandırılmasının mümkün olduğu kabul edilmiştir. Kentsel morfoloji içerisinde bu şekilde kentin içindeki ve dışındaki belli bir sürekliliğin parçası olan ekosistem unsurlarının bütünsel bir şekilde ele alınması mümkün olacaktır. Bu çalışmada da Meles Çayı uyandırılabilir, kendi kendini iyileştirme mekanizmaları uyarılabilir bir **“ekolojik bünye”** olarak tanımlanmıştır.

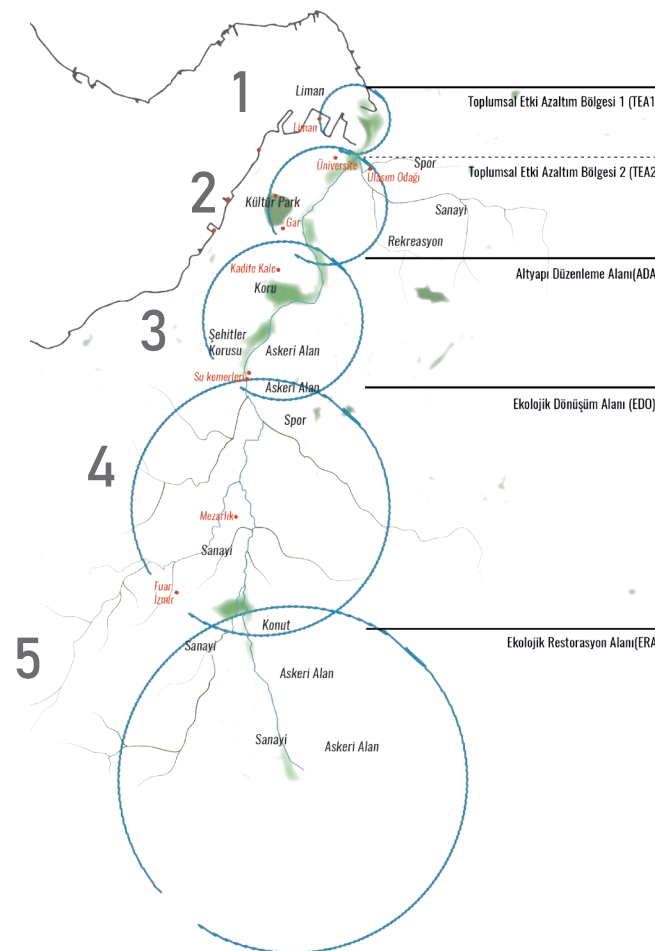

Planlama Modeli

Yarışma konusu alan olan Meles Çayı ve etrafındaki alan, İzmir Metropolitan Kent-Bölgesi olarak adlandırılabilcek alan içerisinde bulunan mevcut akarsu havzaları ile görelî olarak daha zayıf bir ilişki içerisinde bulunan, kentin tarihsel gelişim süreci içerisinde tarihsel çekirdek, plansız yapılaşma alanları ve kent çeperindeki gelişmeleri bir arada içerisinde barındıran, ekolojik bir süreklilik alanı niteliği göstermektedir.

Çayın oluşturduğu yatak ve çevresi yer yer İzmir kent merkezine erişimi sağlayan ana ulaşım hatlarına da eşlik etmektedir. Dolayısıyla, Meles Çayının bütününe yönelik bir planlama modelinin, Çayın üzerinde ve yakınında bulunan tüm kentsel alan ve işlevlerin etkilerini gözetten bir anlayışla ele alınmalıdır.

Bu ele alışıta ifade edildiği gibi insan faaliyetleriyle ekolojik yapının bütünsel olarak doğal haline aşama aşama geri döndürülmesi konusu bir arada ele alınmalıdır. Bunun için planlama modeli belli ölçüde **altyapı ve ulaşım stratejileriyle bütünleşik bir alan kullanım biçimleri** öngörüsünü de içermelidir.

Planlama Bölgeleri

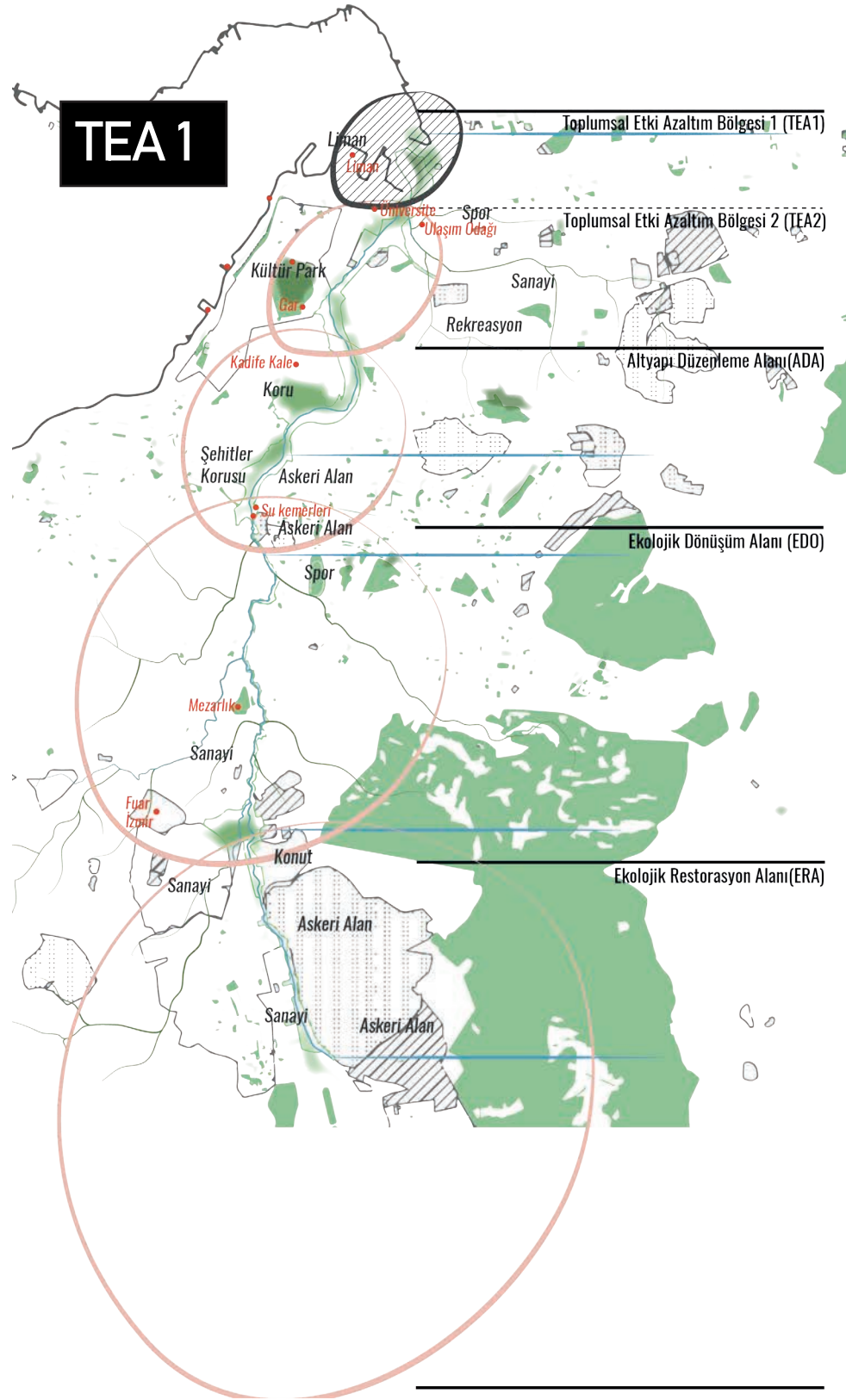
Yarışma alanı içerisinde ele alınan Meles Çayı ve yakın çevresi, denize döküldüğü delta alanından başlayarak Adnan Menderes Havalimanına kadar sürekliliği devam eden **5 ayrı planlama bölgesi** olarak ele alınmıştır.

Bu bölgelemelerin belirlenmesinde, alanın

- insan müdahalesiyle ekolojik bozulma düzeyi,
- kentsel dokunun sosyal,
- fiziksel ve altyapı nitelikleri,
- ulaşım yapısı,
- arazi yapısı parametreleri dikkate alınmıştır.

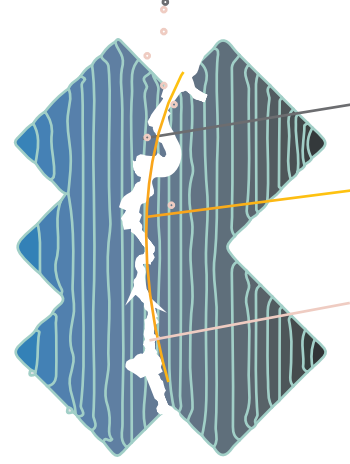
Her bir bölgede geliştirilmiş kavramsal çerçeveye uygun alan kullanımları, dönüşüm stratejileri ve kullanım biçimleri geliştirilmeye çalışılmıştır. Planlama bölgelerinin belirlenmesinde kentsel dokunun yoğunluğu ve ekolojik koridor ilişkisi de dikkate alınmıştır.

Planlama Bölgeleri

Ekosistem Sadeleştirme Tasarımı

7

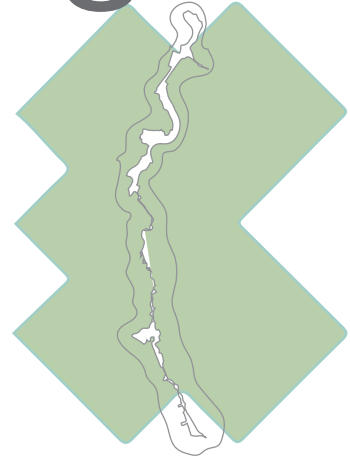
Ekosistem rehabilitasyonu mikro bölgelemesi

Akarsu kenarındaki tüm üst yapının ekolojiye duyarlı malzeme ile değiştirilmesi

Su içi tortul unsurları arttıran dere yataklarının yapılaşmadan arındırılması

Geleneksel Ekosisteme Uyum

8

Doğal ekolojik yapısının koruyan alanların belirlenmesi ve erişimin kısıtlanması

Akarsu boyu taşkın alanlarını koruyacak lineer tampon açık alanların belirlenmesi ve boşaltılması

Toplumsal Etki Azaltım Bölgesi 1

Meles Çayının denize döküldüğü bölgede yer alan liman ve delta bölgesi planlama bölgelerinin ilki olarak seçilmiştir.

Özellikle alanın tatlı su kaynağı ile tuzlu suyun karşılaştığı önemli bir ekolojik alan olması, ulaşım aksları ile sınırlanmış olması, kent merkezinin çevresindeki önemli bir lojistik alan olması gibi sebeplerle bu alanın planlama stratejileri içerisinde özel olarak ele alınması öngörülmüştür.

Mevcut liman işlev ve kapasitesinin ekolojik yapıya uygun bir şekilde gözden geçirilmesi etki azaltımında önemli bir unsurdur.

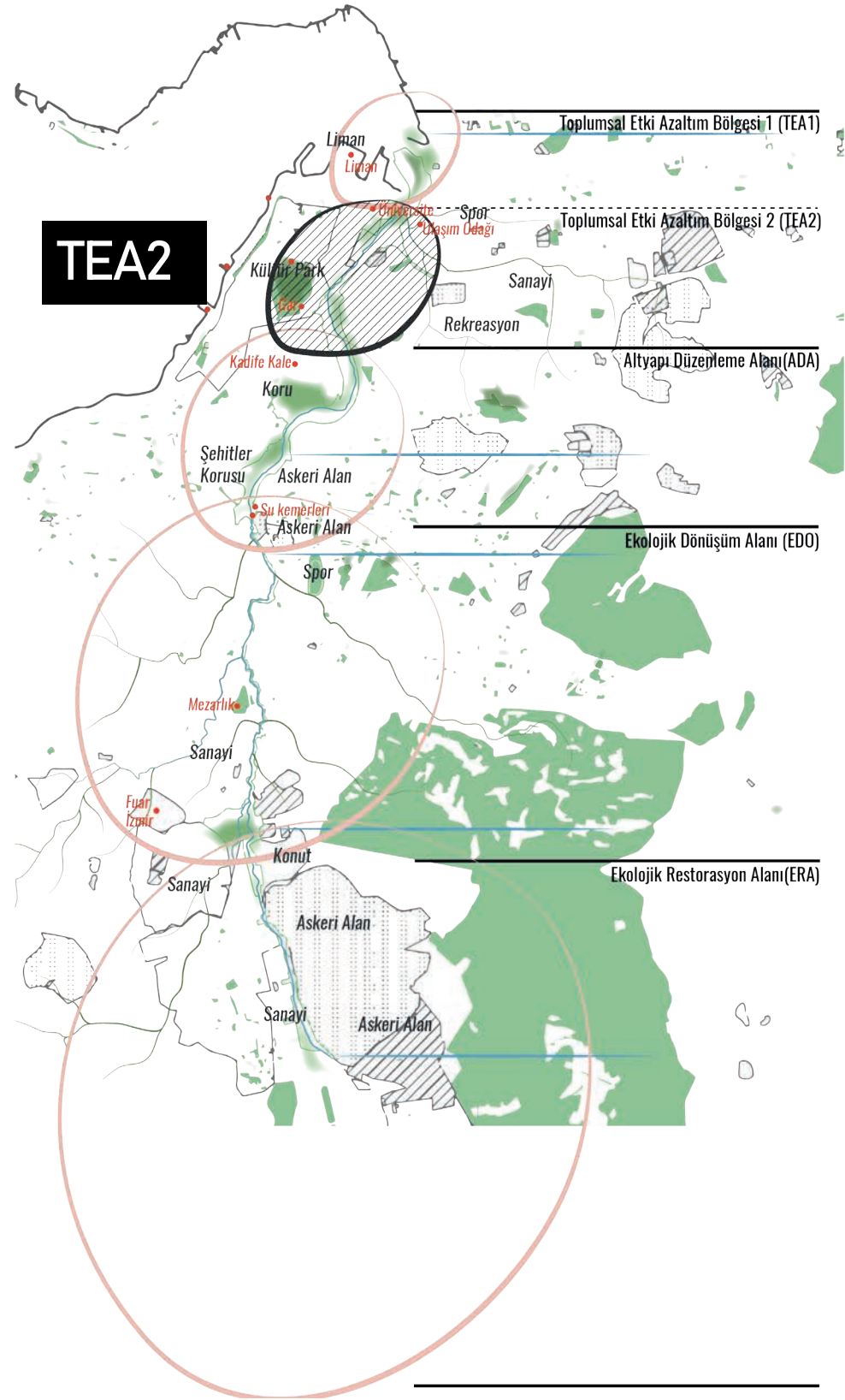
Ayrıca, Meles Çayının denizle buluştuğu deltasını çevreleyen ulaşım akslarının kirletici etkilerinin arındırılması için ulaşım hatlarında mümkün olan yerlerde sadeleştirme ve revizyonlar düşünülmelidir.

Delta alanı, tatlı ve tuzlu suyun bir araya geldiği alan olarak ekosistem için belli canlı türlerinin gelişmesi ve ekolojik yapının bünyesinin uyandırılması için anlamlı bir yerdir.

Bu yerin bilimsel yöntemlerle izlenmesi, atık su deşarjlarının önlenmesi için gözlem istasyonlarının oluşturulması önemlidir.

Delta alanında Çay ile deniz suyu arasındaki yapay eşiklerin azaltılması, yaya sirkülasyonunun alanın dışına çekilmesi ve insan etkisinin azaltılması gerekmektedir.

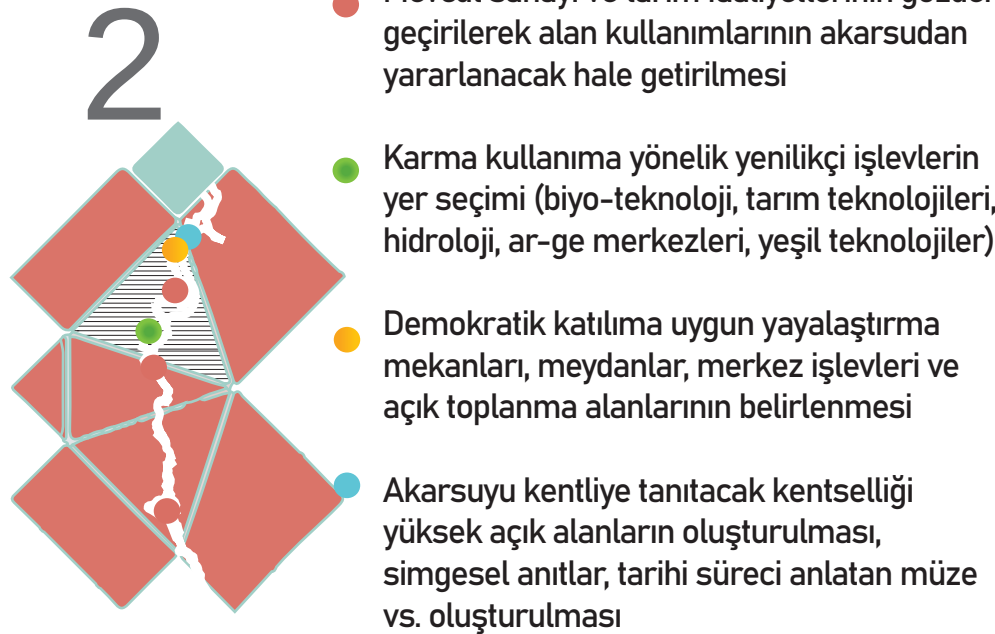
Planlama Bölgeleri

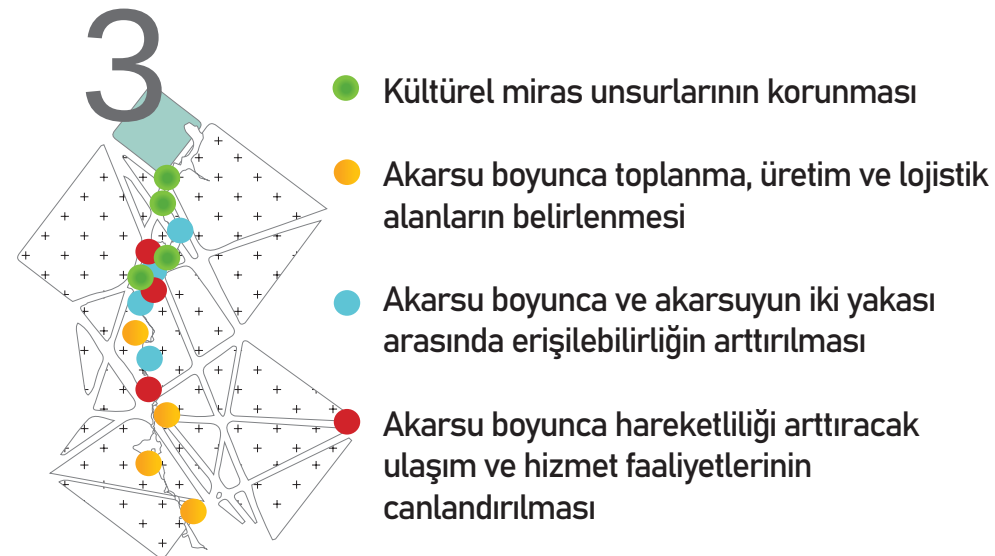
Tasarım Yenilikçiliği

İşlevsel Yenilikçilik

Kentsel Dinamiğin Canlandırılması

Toplumsal Etki Azaltım Bölgesi 2

Meles Çayı Deltası ile Liman bölgesinin arkasında kalan ve Kültür Park alanının doğusundaki üçgen şeklindeki yapı alanı ikinci planlama bölgesi olarak seçilmiştir. Ağırlıklı olarak depolama ve sanayi işlevlerinin yer seçtiği, kısmen düzensiz yapılaşmanın da yer aldığı bu bölgenin doğu sınırını ana ulaşım aksları ve Meles Çayı oluşturmaktadır.

Gerek alanın konumu, gerekse alanda yer alan işlevlerin durumu düşünüldüğünde alanda bütünsel bir dönüşümün gerçekleşmesinin kent içerisindeki ekolojik koridorun bütünleşik hale getirilmesi ve esenlik dönüşümü için önemli olduğu görülmektedir.

Kültür Park ile Meles Çayı Deltası arasında ekolojik bir süreklilik oluşturulması amacıyla alan içerisinde Çayın içinden geçtiği kanala paralel bir yeşil alan sürekliliğinin oluşturulması alanın kullanıcıları için de önemlidir.

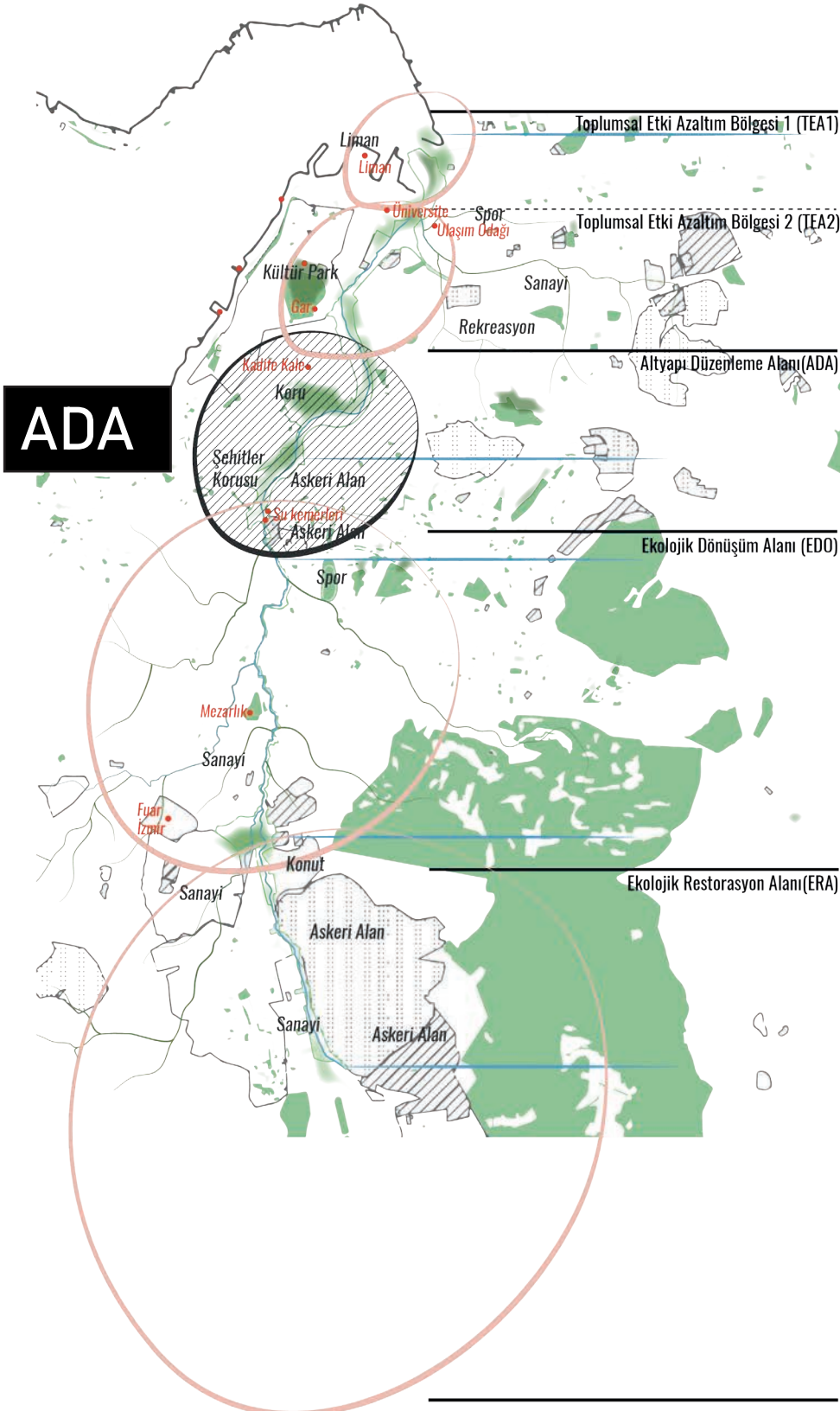
Ayrıca, Kültür Park ile Delta arasındaki yeşil sürekliliğinin sağlanması için alanın içinde yaratıcı endüstrileri öne çıkaran, endüstriyel miras niteliğindeki yapıları yeniden işlevlendiren bir dönüşüm süreci öngörülmektedir.

Alandaki yer yer yüksek yapılardan oluşan dönüşüm sürecinin denetim altına alınması için yaratıcı endüstrilere ve kentsel katılıma uygun bir mekânsal düzenlemenin yapılması önemlidir.

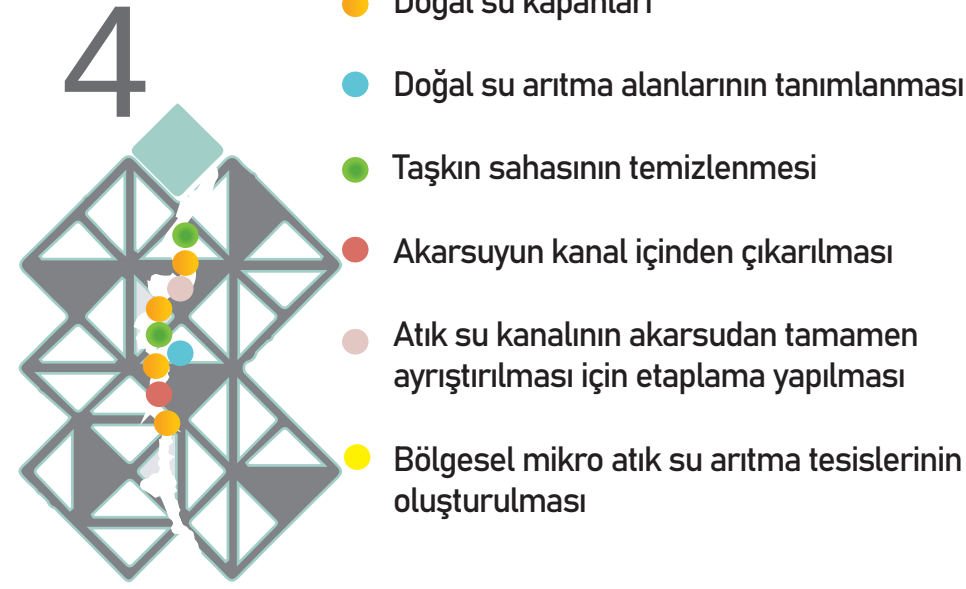
Çay kenarına yapılacak yeşil koridor ile birlikte tasarlanabilecek yaya mekanlarının, meydanlarının Kültür Parka kadar erişecek bir sivil toplum alanı açması düşünülebilir.

Bu alanda yer alabilecek yaratıcı endüstri işlevleri ve bu işlevlere hizmet verebilecek konaklama, üretim ve paylaşım alanları alanı toplumsal etki azaltımı için önemli bir konuma getirecektir.

Planlama Bölgeleri

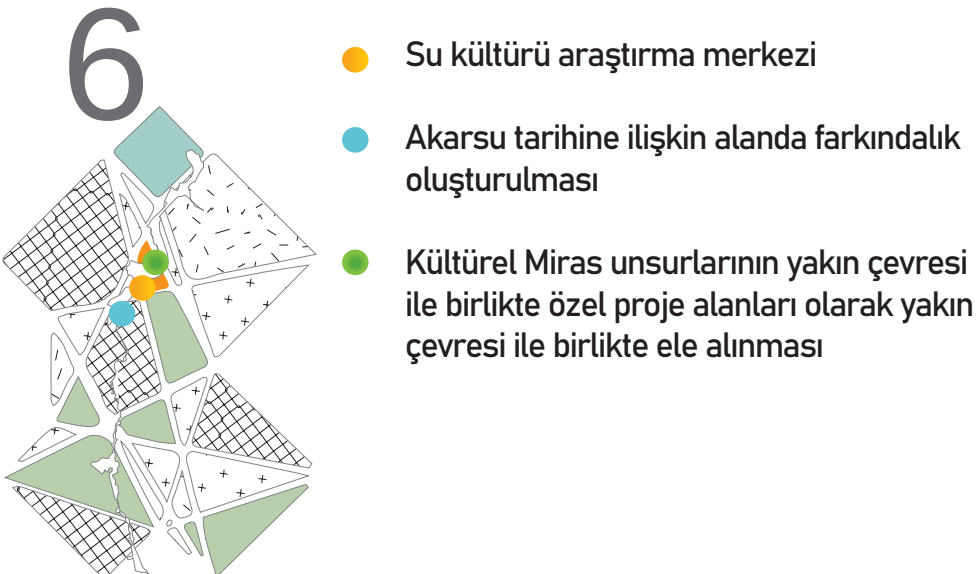
Altyapı Odaklı Tasarım

Geleneksel Üretime Uyum

Kentsel Kültürel Canlandırma

Altyapı Düzenleme Alanı

Meles Çayının Konak Askerlik Şubesi ile Kızılçullu Su Kemerleri arasında kalan Yeşildere üzerinde yer alan kısmı üçüncü planlama bölgesi olarak tanımlanmıştır.

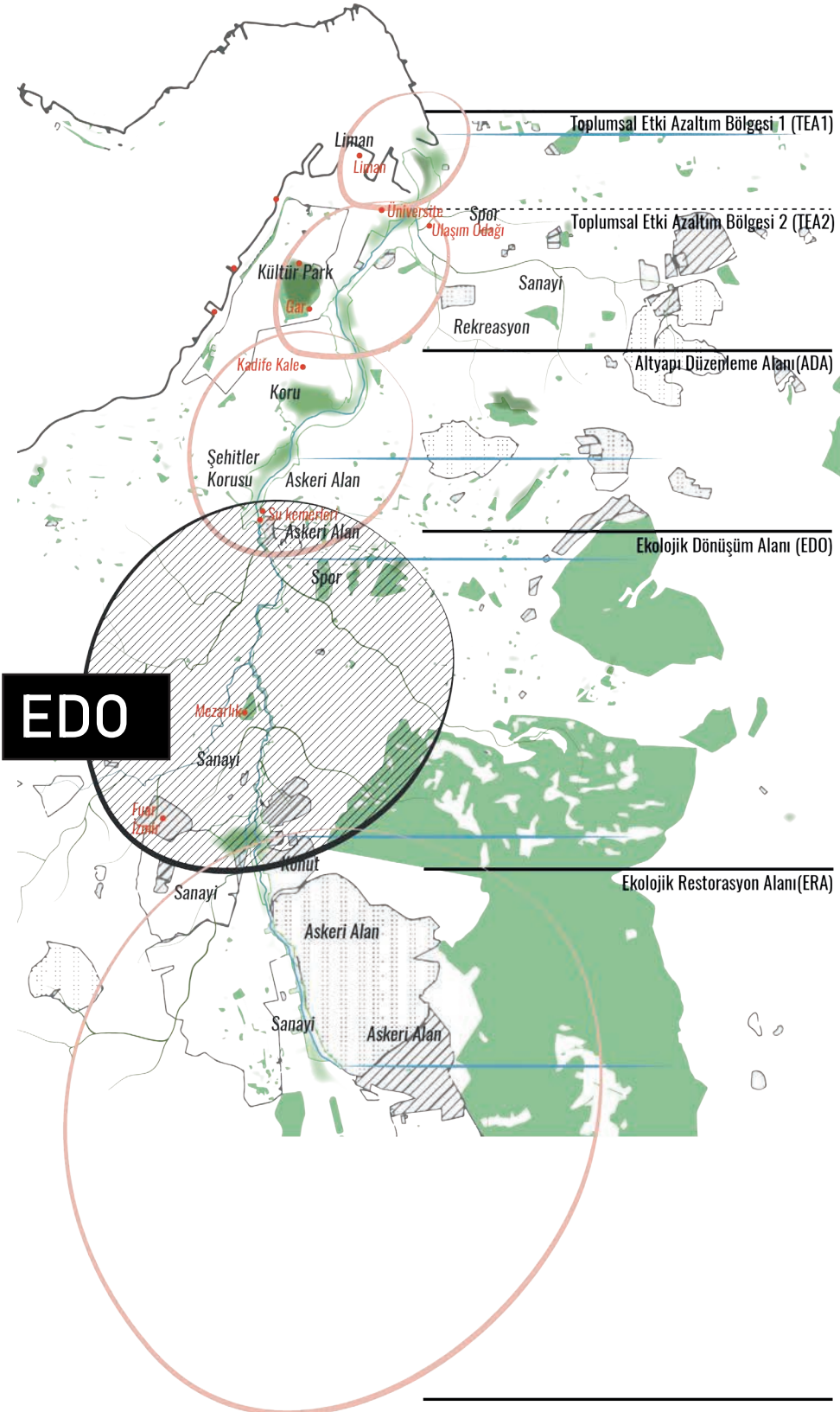
Zorlu bir topografik sınır içerisinde ulaşım aksı ile Çayın bir kanal içerisinde bir arada aktığı bu bölge, ekolojik olarak altyapı dönüşümü teması ile ele alınmış bir alan olarak tespit edilmiştir.

Yer yer etraftaki kamusal bazı alanların yapılaşmamış olması, Çayın etrafında bazı yeşil alan varlığının genişletilmesine ve kamusal işlevlerle geliştirilmesine olanak tanıyabilir.

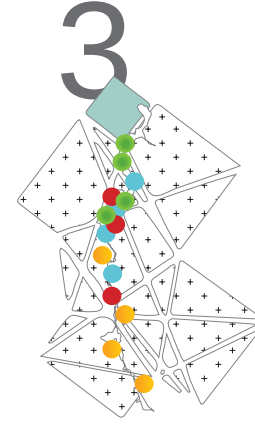
Ayrıca, tarihi su kemerleri gibi kalıntıların da alanın aidiyet hislerinin güçlendirilmesi için kullanılması mümkün olabilir. Bu alanda mühendislik yaklaşımlarıyla karayolu, kentsel altyapı ve çayın su varlığının zaman içerisinde birbirinden ayrıştırılması öngörülmektedir.

Bu yolla alanın yakın çevresindeki yeşil ve açık alanların kentsel kamusal niteliğinin artırılması ve ekolojik olarak bir rezerv alana dönüşmesi öngörülmektedir. Bu planlama bölgesinde ekolojik sistemin altyapısını geliştirecek unsurların yer alması önemlidir.

Planlama Bölgeleri

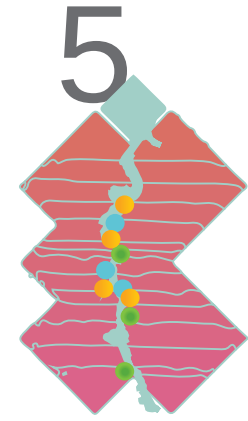

Kentsel Dinamiğin Canlandırılması

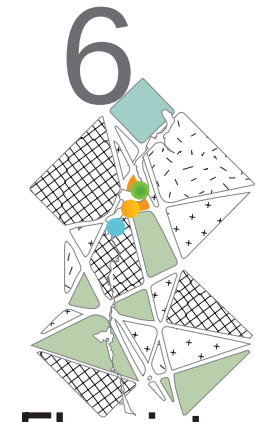
- Kültürel miras unsurlarının korunması
- Akarsu boyunca toplanma, üretim ve lojistik alanların belirlenmesi
- Akarsu boyunca ve akarsuyun iki yakası arasında erişilebilirliğin artırılması
- Akarsu boyunca hareketliliği arttıracak ulaşım ve hizmet faaliyetlerinin canlandırılması

Geleneksel Üretime Uyum

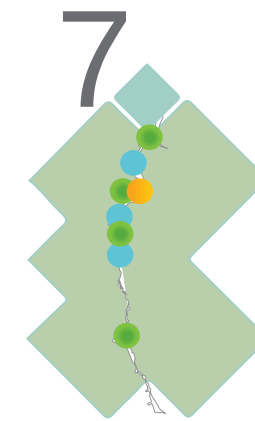
- Kent içi tarım ve seracılık alanları
- Üretici Pazar alanlarının oluşturulması
- Çay boyunca uygun alanlarda eko-turizm ve kamping alanlarının belirlenmesi

Kentsel Kültürel Canlandırma

- Su kültürü araştırma merkezi
- Akarsu tarihine ilişkin alanda farkındalık oluşturulması
- Kültürel Miras unsurlarının yakın çevresi ile birlikte özel proje alanları olarak yakın çevresi ile birlikte ele alınması

Ekosistem Sadeleştirme Tasarımı

- Ekosistem rehabilitasyonu mikro bölgelemesi
- Akarsu kenarındaki tüm üst yapının ekolojiye duyarlı malzeme ile değiştirilmesi
- Su içi tortul unsurları arttıran dere yataklarının yapılaşmadan arındırılması

Ekolojik Dönüşüm Alanı

Meles Çayının Kızılçullu Su Kemerleri ile çevre yolu arasında kalan kısmı ve yakın çevresi ekolojik dönüşüm alanı olarak belirlenmiştir.

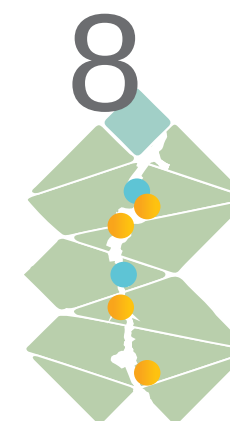
İzmir Kentinin kentsel dönüşüm alanlarının çok önemli bir kısmı bu bölgede ve yakın çevrede konumlanmıştır. Dolayısıyla gerçekleştirilecek dönüşüm sürecinin Meles Çayının kollarını ve yakın çevresini dikkate alan ekolojik bir dönüşüm süreci ile gerçekleşmesi öngörülmektedir.

Kentsel dönüşüm sürecinde yerel yönetimin de öngördüğü şekliyle yerinde ve yaşam alanlarını değiştirmeden gerçekleşmesi önemlidir. Ancak, yine dönüşümle çeşitli kamusal işlevleri barındıran yeni merkez oluşumlarının da öngörülmesi gerekmektedir. Bu merkez işlevleri alanda yaşayan insanların iş, istihdam ve meslek edindirme süreçlerinin örgütlenmesinden önemli bir yere sahip olacaktır.

Bu bölgede yer alan Köy Enstitüsü, Su kemerleri gibi yapıları kültürel varlıklar olarak korumak ve kentsel kamusal alanlar haline getirmek çok önemli bir canlandırma işlevi görecektir. Ayrıca, alanda bilimsel, üretime yönelik stratejilerin mekanlarının da kurgulanması gerekmektedir.

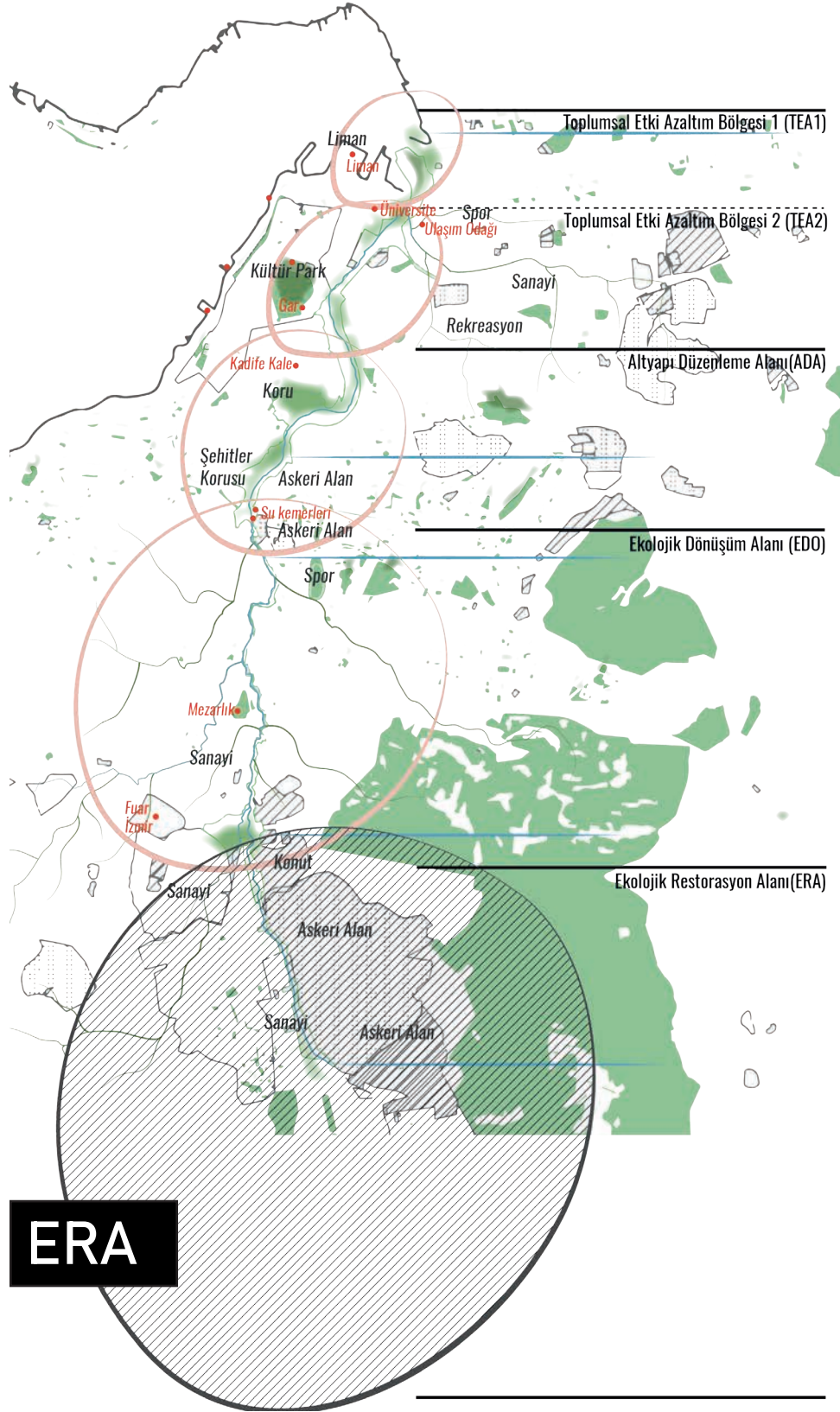
Çayın bu kesiminin dönüşüm sürecinde kanal içerisinden çıkarılarak doğal taşkın sınırları içinde yaya ölçeğinde kullanılabilecek bir alan haline getirilmesi de ekolojik yapının bünyesinin canlandırılması için özel bir önem taşımaktadır.

Geleneksel Ekosisteme Uyum

- Doğal ekolojik yapısının koruyan alanların belirlenmesi ve erişimin kısıtlanması
- Akarsu boyu taşkın alanlarını koruyacak lineer tampon açık alanların belirlenmesi ve boşaltılması

Planlama Bölgeleri

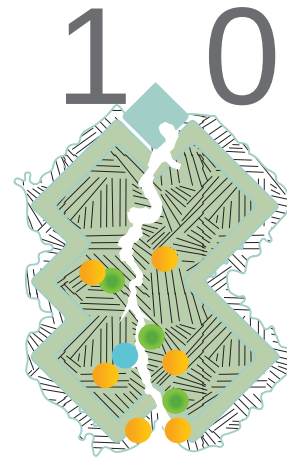

Doğaya Uygun Yenilikçi Eko-Yaşam Faaliyetlerinin Canlandırılması

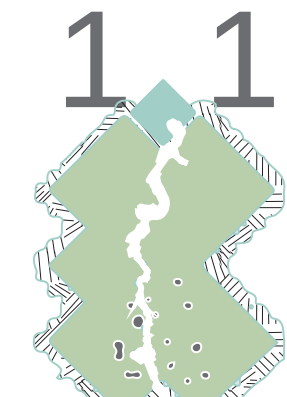
- Yapı yoğunluğunun fazla olduğu bölgede bir ekolojik merkez tasarlanması
- Ekosistem rehabilitasyon ar-ge merkezi ve araştırma uygulama alanlarının belirlenmesi

Ekosistem Restorasyon Tasarımı

- Doğal su döngüsünde yaşamsal su kaynaklarının bulunduğu alanların koruma altına alınması
- Ekosistem izleme merkezi
- Yenilikçi ekosistem restorasyon uygulama alanları

İnsan Faaliyetlerinden Yalıtım

- Boşaltılacak yerleşim bölgelerinin belirlenmesi
- Hassas ekolojik bölgeler için tampon koruma alanlarının belirlenmesi
- Taşkın sahasının doğal sınırlarına genişletilmesi

Ekolojik Bünyenin Uyandırılması

- Ekosistem için yaşamsal bitki ve hayvan varlığının yenilenmesi
- Akarsu ekosisteminin bütününe bir koruma statüsü altına alınması

Ekolojik Restorasyon Alanı

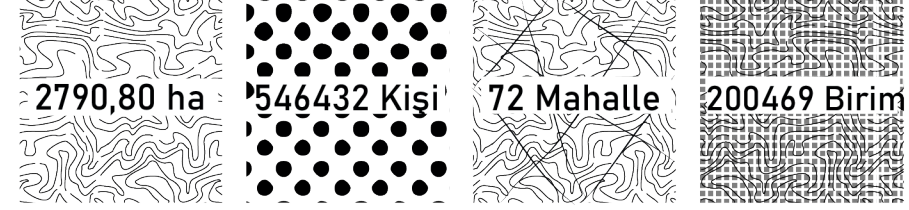
Çevre Yolundan sonra Adnan Menderes Havalimanı ve kent çeperine kadar Meles Çayının geçtiği koridora ekolojik restorasyon alanı adı verilmiştir.

Bu beşinci planlama alanında ağırlıklı olarak ekolojik yapının restorasyonuna yönelik stratejiler öngörülmektedir. Bu stratejilerin amacı, ekolojik yapının başlangıcında bünyenin canlandırılmasına yönelik bir rezerv oluşturabilmektir. Bu bölgede de lojistik bir hizmet ağı bulunmaktadır.

Bu lojistik ağı işleyişinin daha etkin hale getirilmesi ve gerekli alanlarda ekolojik dönüşümün sağlanması hedeflenmektedir. Havalimanına kadar olan bölgede yine, Çayla ilişkili doğal yaşam alanlarının oluşturulması amaçlanmaktadır.

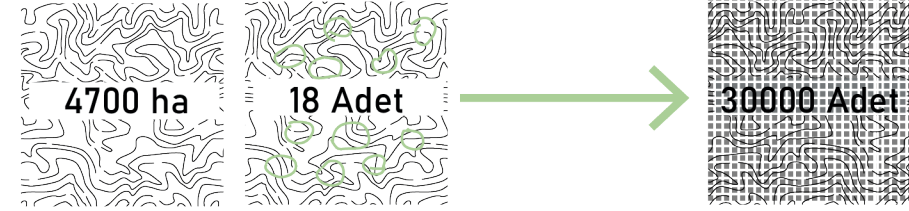
Yine Meles Çayının doğal taşkın sınırlarını içerecek şekilde dönüştürülmesi ve yakın çevresinin insandan arındırılmış doğal haline dönüştürülmesi önemsenmektedir.

Kentsel Yenileme Alanları

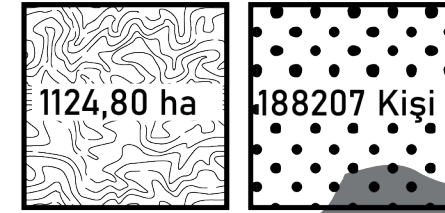
1/25000 İzmir Kentsel Bölge NİP

Toplam "Yenileme-sağlıklaştırma alanı"

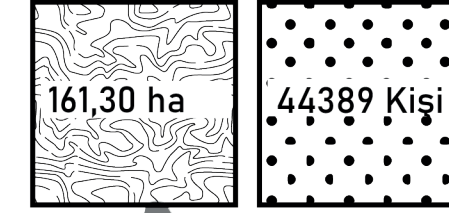
1 Nolu Yenileme Alanı

Cennetçeşme, Salih Omurtak, Bahriye Üçok, Limontepe, Ali Fuat Erden, Umut, Gazi, Özgür, Yüzbaşı Şerafettin, Yurtoğlu, Uzundere, Devrim, Abdi İpekçi, İhsan Alyanak, Peker, Aktepe, Emrez, Kibar, Günaltay, Barış, Selvili, Yunusemre, Aydın mah.

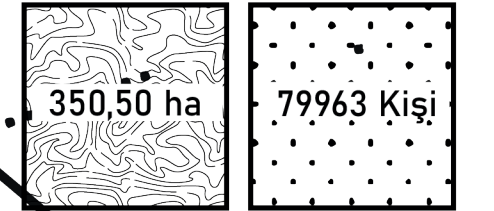
4 Nolu Yenileme Alanı

2.Kadriye, Çimentepe, Aziziye 1.Kadriye, Duatepe, Hasan Özdemir, Kocatepe 19 Mayıs, Zafertepe Mah.

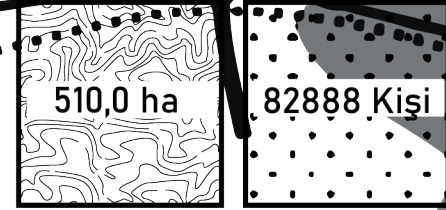
18 Nolu Yenileme Alanı

İsmetpaşa, Boğaziçi, Ferahlı, Güney, Küçükada, Lale, Levent, Ege, Mehtap, Zeytinlik, Yeşilde-re, Yenidoğan, Ballıkuyu, Akar-calı, Kosova, Kocakapı mah.

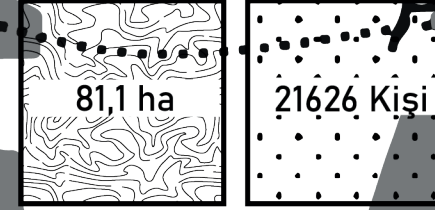
7 Nolu Yenileme Alanı

Hürriyet, İnkılap, Osman Aksüner, Aşık Veysel, Akıncılar, Seyhan, Göksü, İnönü, Binbaşı Resat Bey Atatürk, 2. İnönü,

10 Nolu Yenileme Alanı

26 Ağustos, Ulubatlı, Mehmet Akif, Saygı

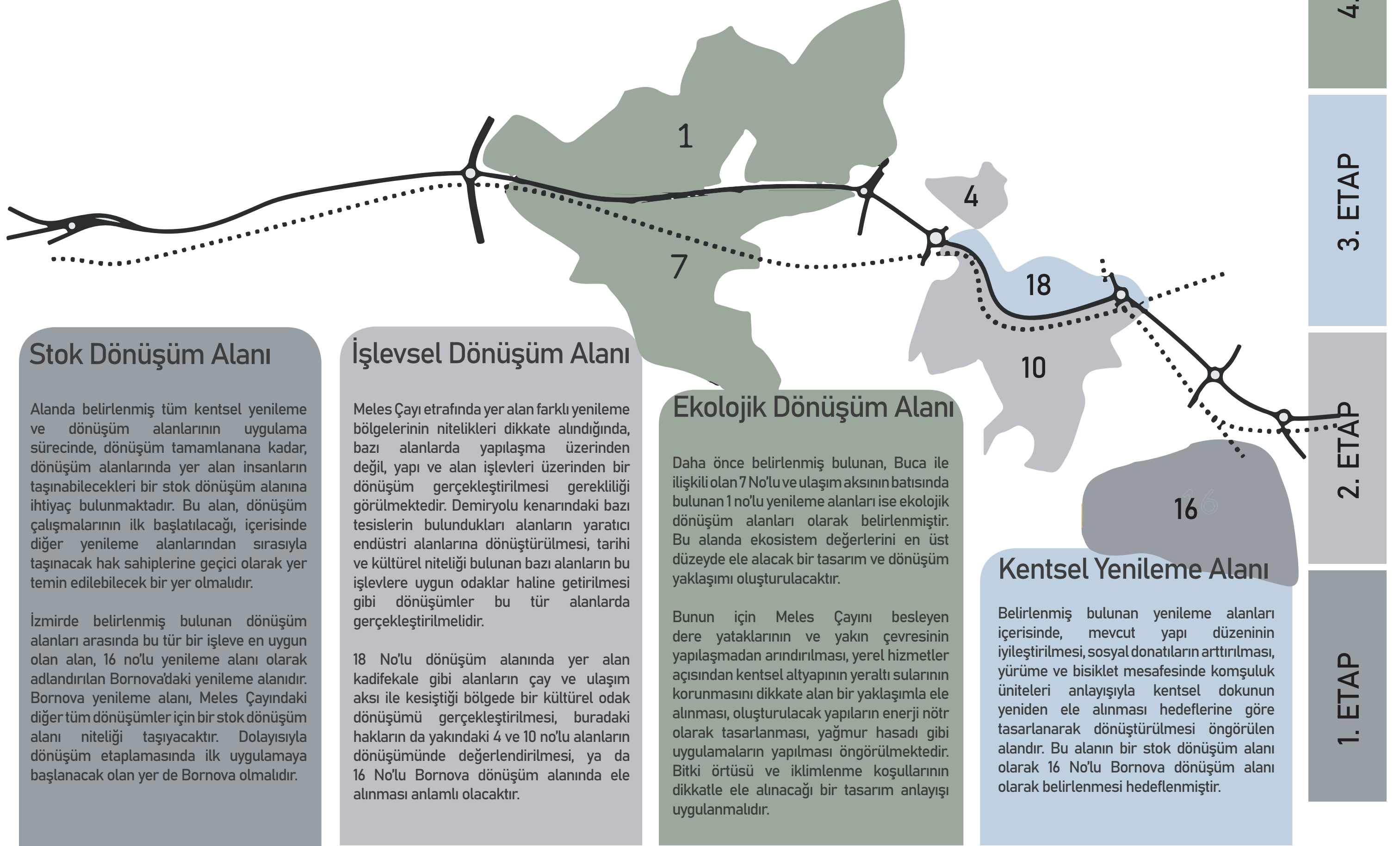

16 Nolu Yenileme Alanı

Tuna, Koşukavak, Gaziosmanpaşa, Barbaros, Yıldırım Beyazıt, Çınar, Rafet Paşa, Yeşilova, Zafer, Serintepe, Birlik

Kentsel Dönüşüm Biçimleri

İzmir Metropoliten alanının tarihsel çekirdeğini ve gelişme akımlarını saran çok farklı niteliklerde kentsel dönüşüm ve yenileme alanları belirlenmiş durumdadır. Bu alanların içerisinde farklı statü ve tipolojilerde konut, sanayi ve diğer işlevlerde yapı ve kentsel dokular bulunmaktadır. Bu dönüşüm alanlarının kendi içlerinde hem esenlik dönüşümünü sağlayacak şekilde istihdam ve ekonomik dinamizm yaratan stratejilerle birlikte düşünülmesi hem de Meles Çayının ekolojik bünyesini uyandıracak şekilde ilişkilendirilmesi gerekmektedir. Çayın etrafındaki ekolojik ve kentsel yapıyı dönüştürme etkisi yaratabilecek birden fazla kentsel yenileme alanının bulunduğu görülmektedir. Bu yenileme alanlarında gerçekleştirilecek dönüşüm biçimlerinin birbirinden farklılaştırılması ve kendi içlerinde kentsel bütünle uyumlu bir bütün oluşturmaları için bir dönüşüm sınıflandırması oluşturulmaya çalışılmıştır.

Kentsel Dönüşüm Örgütlenme Modeli

Öngörülen planlama yaklaşımının yaşama geçirilmesi için var olan arsa ve arazi düzenleme araçlarının dışında **radikal bir yaklaşıma** ihtiyaç duyulmaktadır.

Türkiye’de var olan imar uygulamaları incelendiğinde arsa ve arazi düzenlemelerinde aşağıdaki temel sorunların yaşandığı görülmektedir:

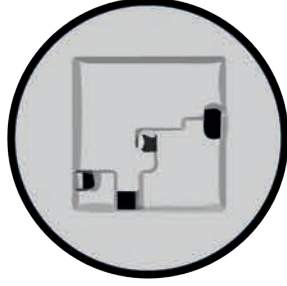
Temel Sorunlar

Tıkanan Kentsel Dönüşüm Süreçleri

Var olan imar uygulamaları algıyı yönetemeyen, rant beklentilerini uygulamada sürekli arttırarak uygulamanın tıkanmasına sebep olmakta

Belirsiz, Dolaylı Süreçler

Arsa düzenlemesi ile kat irtifakı süreci iki ayrı süreçte gerçekleşmekte, mülk sahipleri sonucu belli olmayan dolaylı bir sürece sokulmaktadır.

Düşük Mekan Kalitesi

İmar uygulamaları süreci sonunda ortaya düşük mekânsal kaliteli, tasarım ve işlevin getireceği değerlerin dikkate alınmadığı bir yaşam çevresi çıkmaktadır.

Araçtan Amaca

İmar uygulamaları birer araç olmaktan çıkıp temel amaç haline gelmektedir.

Çoklu Değer

İmar uygulamalarının yaratacağı değerlerin arazinin piyasada belirlenen salt parasal değeri ile sınırlı olmaması

Birleşik Süreçler

Arsa ve arazi düzenlemesi ile kat irtifakı kurulması sürecinin birleştirilmesi

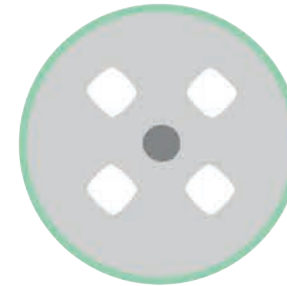
İlkeler

Değerin Uygulamaya Aktarımı

Planlama ve tasarımın yaratacağı değerlerin de imar uygulamalarına dâhil edilmesi

Çoklu Seçenek

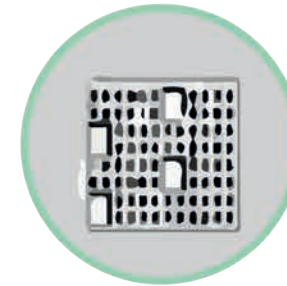
Mülk ve hak sahiplerine çoklu seçenekler sunulması

Tasarım Değeri

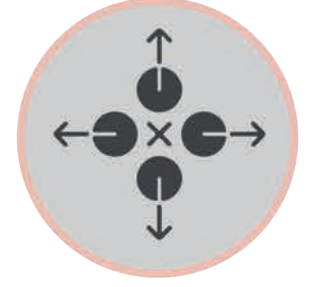
Kentsel işlevlerin ve tasarımın yaratacağı değerlerin dağıtılması

İlk Giren İlk Alır

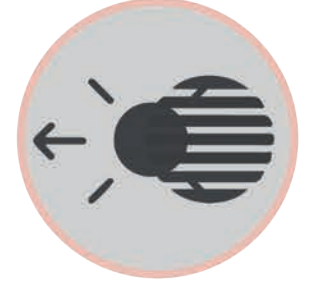
Uygulamada beklentinin yükseltilmesi değil önce anlaşılanın kazanacağı bir modelin kullanılması

Alternatif Sunumu

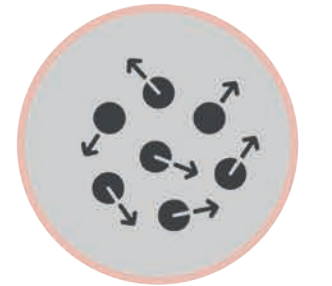
Planlama sürecinde var olan imar uygulamalarına planlama ve tasarım değerlerini öne çıkaracak bir alternatif oluşturmak

Kamuya Arazi Terki

Var olan imar uygulamalarında %40 olarak kesilen DOP (Düzenleme Ortaklık Payı)na ek %15’lik bir fazladan kamuya arazi terki sağlamak

Çoklu Tercih

Hak sahiplerini arsa ve arazi düzenleme, müteahhit bulma zorluklarından kurtararak doğrudan inşaat metrekaresi, konut birimi, ofis metrekaresi ölçüleriyle çok seçenek sunumu

ÇOK Modelinin Aşamaları

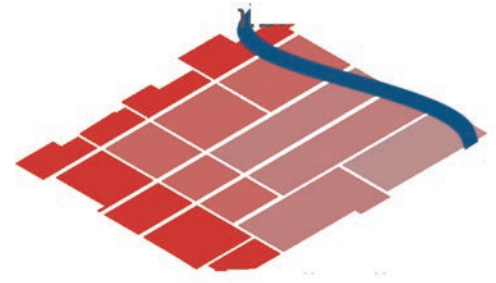
Bu tür bir model, anlaşmaları hızlandıracak, kent planlama ve kentsel tasarımın, işlevlerin ve plan senaryosunun getireceği değerlerin öne çıkmasını sağlayacak, yaşam kalitesi ve mekânsal kalitesi yüksek bir alanın oluşmasını sağlayacaktır. Ayrıca etaplamanın da uygulayıcıların iradesi ile gerçekleşmesini sağlayacaktır.

1

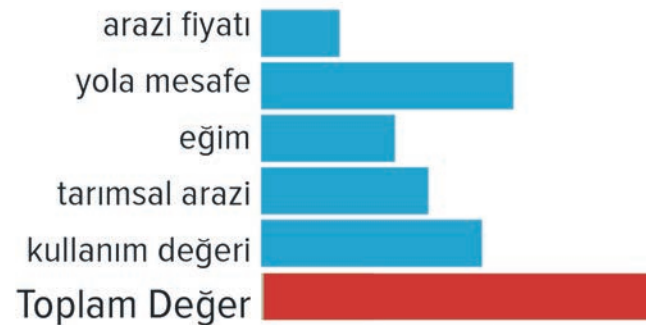
Arazi ve Varlık Değerlerinin Tespiti

Öncelikle arazi'de bulunan tüm gayrimenkullerin değerleri **çokölçütlü birendeks** ile tespit edilecektir.

Bu endeks var olan arazi fiyatından yola mesafeye, eğimden tarımsal arazi kullanım değerine kadar birçok ölçütü içerecektir.

ÖLÇÜTLER

2

Planla Gelen Tasarım Sonrası Değerlerin Tespiti

Alan için **%55 terk** düşünülerek bir planlama ve tasarım gerçekleştirilecektir.

Bu tasarımın **%15'i rezerv alan** olarak düşünülen ve mülk sahiplerinin anlaşmaları ile doldurulacak rezerv bir alan olarak modüler bir yaklaşımla yapılacaktır.

Tasarım sonrası oluşan çevredeki tüm birimlerin değerleri (konut birimi, ofis metrekaresi, dükkân, avm metrekaresi vs. üzerinden) yine çok ölçütlü bir endeksle tespit edilecektir.

3

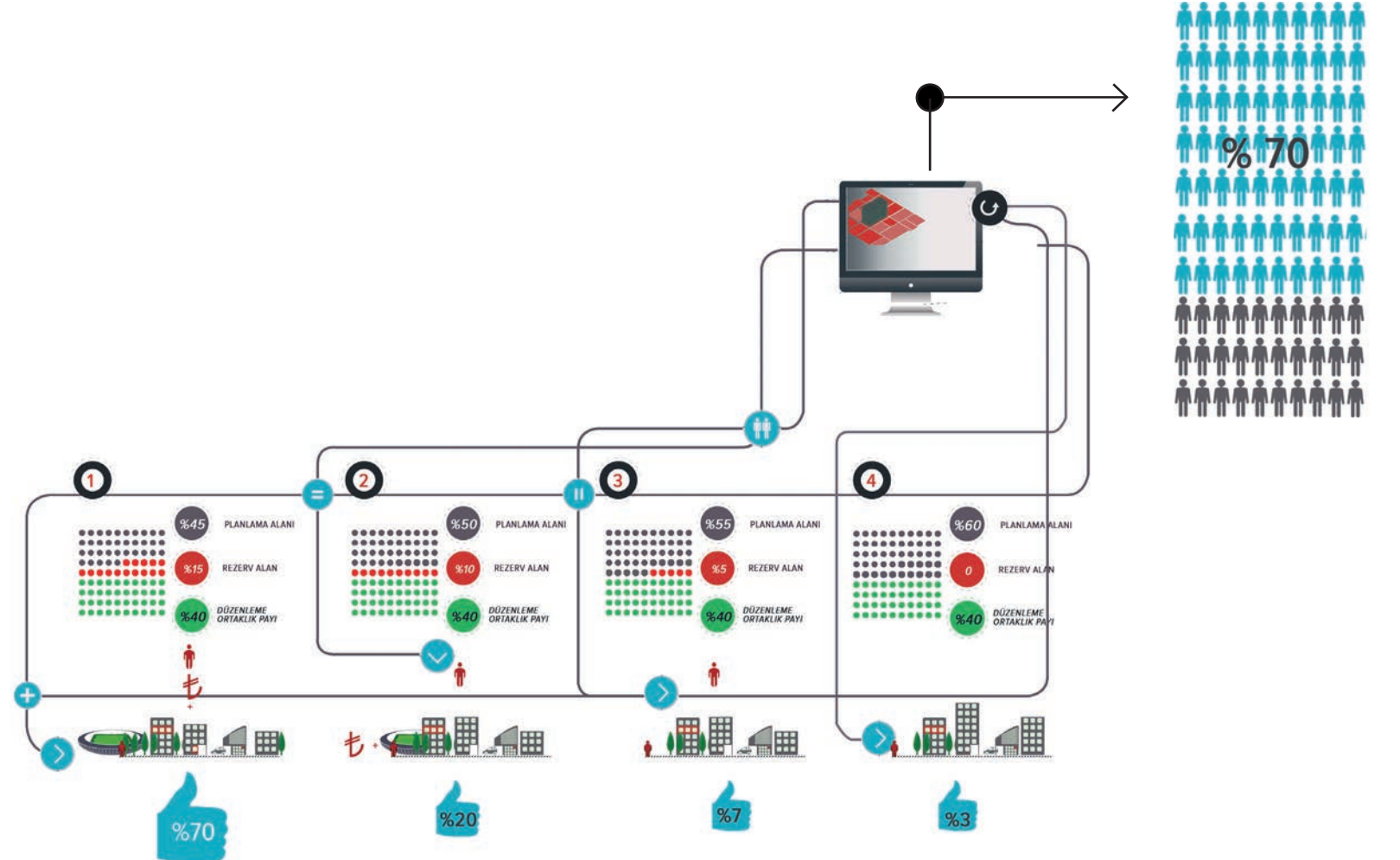
Değer Denkleştirme ve Çoklu Seçeneklerin oluşturulması

Mülk sahiplerinin arazi değerleri ve plan sonrası oluşan değerler, çok parametrelî (Ör. Yazılıma her mülk sahibine değer dağıtımında dikkate alınacak ölçütler verilecektir.)

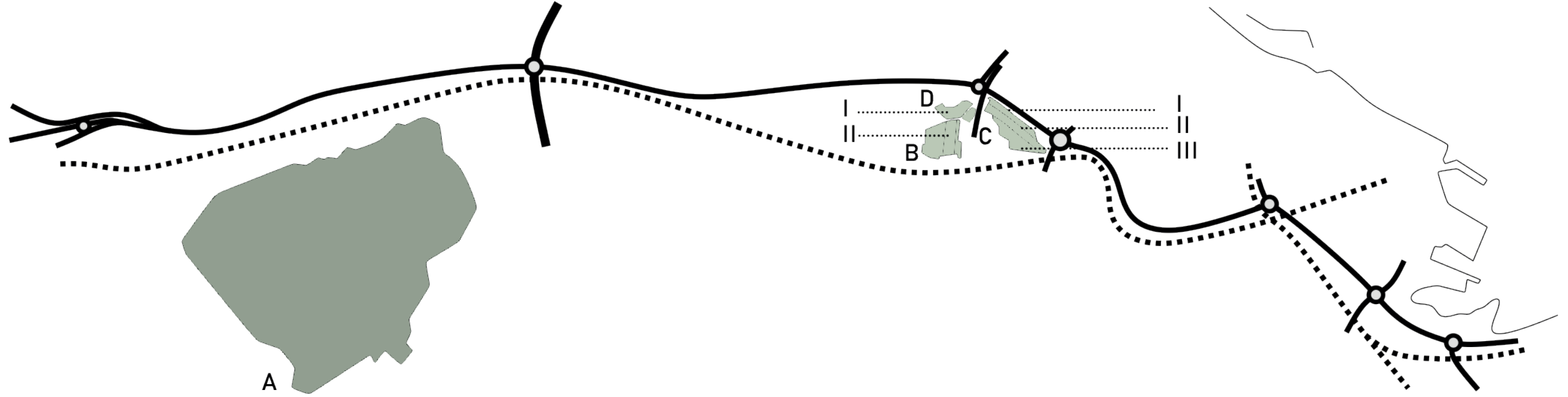
Bu ölçütler "her mülk sahibine arazisine en yakın değerleri ver, her mülk sahibine hem ev hem işyeri ver... Gibi olabilir) bir yazılım aracılığıyla denkleştirilerek her mülk sahibine **4 seçenekten oluşan bir dağıtım** sunulacaktır.

Bu seçeneklerin 1.si normal DOP kesintisine göre, 2.si %45, 3.sü %50 ve 4.sü ise %55 kesintiye göre oluşturulacaktır.

Kesinti oranı arttıkça mülk sahibine daha değerli seçenekler sunulacaktır.

Askeri alanlar nasıl değerlendirilebilir ?

A Ulaştırma Personel Okulu ve Eğitim Merkezi Komutanlığı, Hava Teknik Okulları Komutanlığı, Hava Astsubay MYO Komutanlığı Gaziemir

B NATO Müttefik Kara Ordusu Komutanlığı – Buca

C Ege Ordu Komutanlığı birimleri – Buca

D Adalet Bakanlığına tahsisli alan

Meles Çayı Ekolojik Koridoru ve çevresi düzensiz yerleşimler ile sarılmış, yer yer **topografik ve ulaşım eşikleri içerisinde sıkışmış** bir yapıdadır.

Bu bölge içinde yapı ve nüfus yoğunluğunun artması trafik, ulaşım, altyapı ve hava kirliliği gibi sorunları ağırlaştırmaktadır. Bu kapsamda, ekolojik koridor içerisinde kent yaşamının her alanında ekoloji ile kır ve doğa ile bütünleşebilecek **bir yaşam aksı** tanımlanmıştır.

Askeri alanlarda süregelen işlevlerin, kent içerisinde yer almayacakların Milli Savunma Bakanlığı'nın programı dahilinde askeri alan dışına etap etap çıkarılmalıdır.

Bu alanlarda öncelikle ekolojik koridorun sürekliliğinin sağlanması, meles çayının topografik yapısının elvermediği açık spor alanları, alanın ihtiyacı olan kapalı mekanların askeri yapılar kullanılarak senaryo kapsamında araştırma ve müze yapıları olarak kullanılmalıdır.

Alanlar, etaplar halinde ele alınmalıdır. Bu süre zarfında acil müdahale dışında askeri alanların içerisinde yeni yapılaşmalara izin verilmemelidir.

Kentsel yaşamın sürdürülebilir gelişimi ve kamu yararı gözetilerek etkin kullanımı için bu alanların projede belirlenen kullanımlar kapsamında Büyükşehir Belediyesine devredilmelidir. Aksi takdirde, İzmir yaşanmaz bir kent olmaya mahkûm edilecektir.

Buna göre;

Askeri alan statüsü tamamen korunarak, Meles Çayını ekolojik olarak destekleyecek peyzaj düzenlemesi yapılacaktır, (A Bölgesi)

Askeri alan statüsü kısmen korunacak alanlar, eski Kızılçullu Köy Enstitüsü alanı ile Su kemerleri arasındaki bölge dışındaki alan, (B Bölgesi)

Askeri alan statüsü etap etap kaldırılacak alanlar, (C Bölgesi ve Adalet Bakanlığı Arsası)

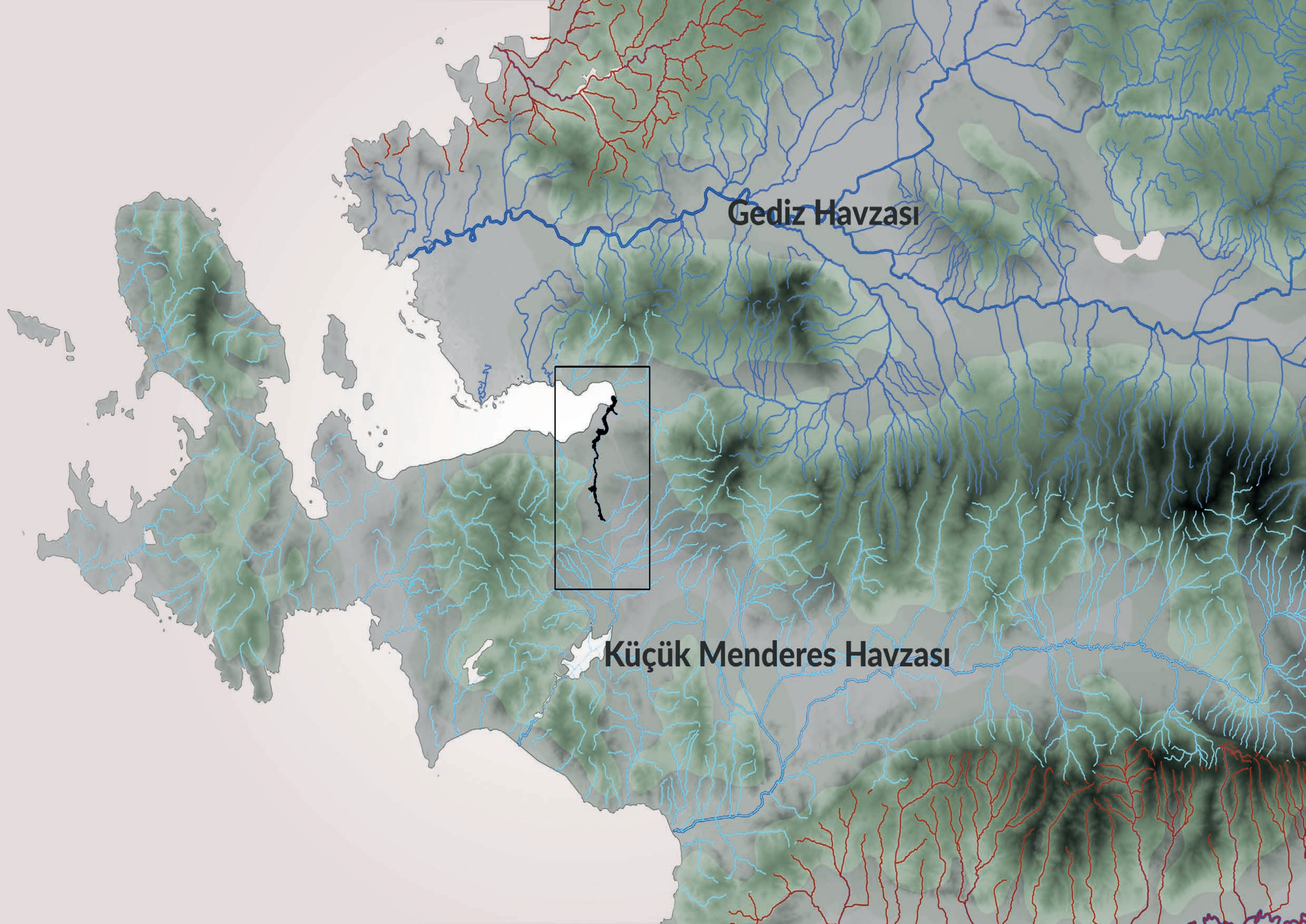
I etap – (2020–23) öncelikle terk edilecek kısım
II etap – (2023–30) orta vadede terk edilecek kısım
III etap – (2031–40) uzun vadede terk edilecek kısım

[illegible]

5 ayrı planlama bölgesi
3 ayrı etaplamada
16 farklı tip proje bölgesi
5 adet kanal morfolojisi
ve etkileşimindeki alanlar

- Her bir bölgede geliştirilmiş kavramsal çerçeveye uygun alan kullanımları, dönüşüm stratejileri ve kullanım biçimleri geliştirilmeye çalışılmıştır. Planlama bölgelerinin belirlenmesinde kentsel dokunun yoğunluğu ve ekolojik koridor ilişkisi de dikkate alınmıştır.

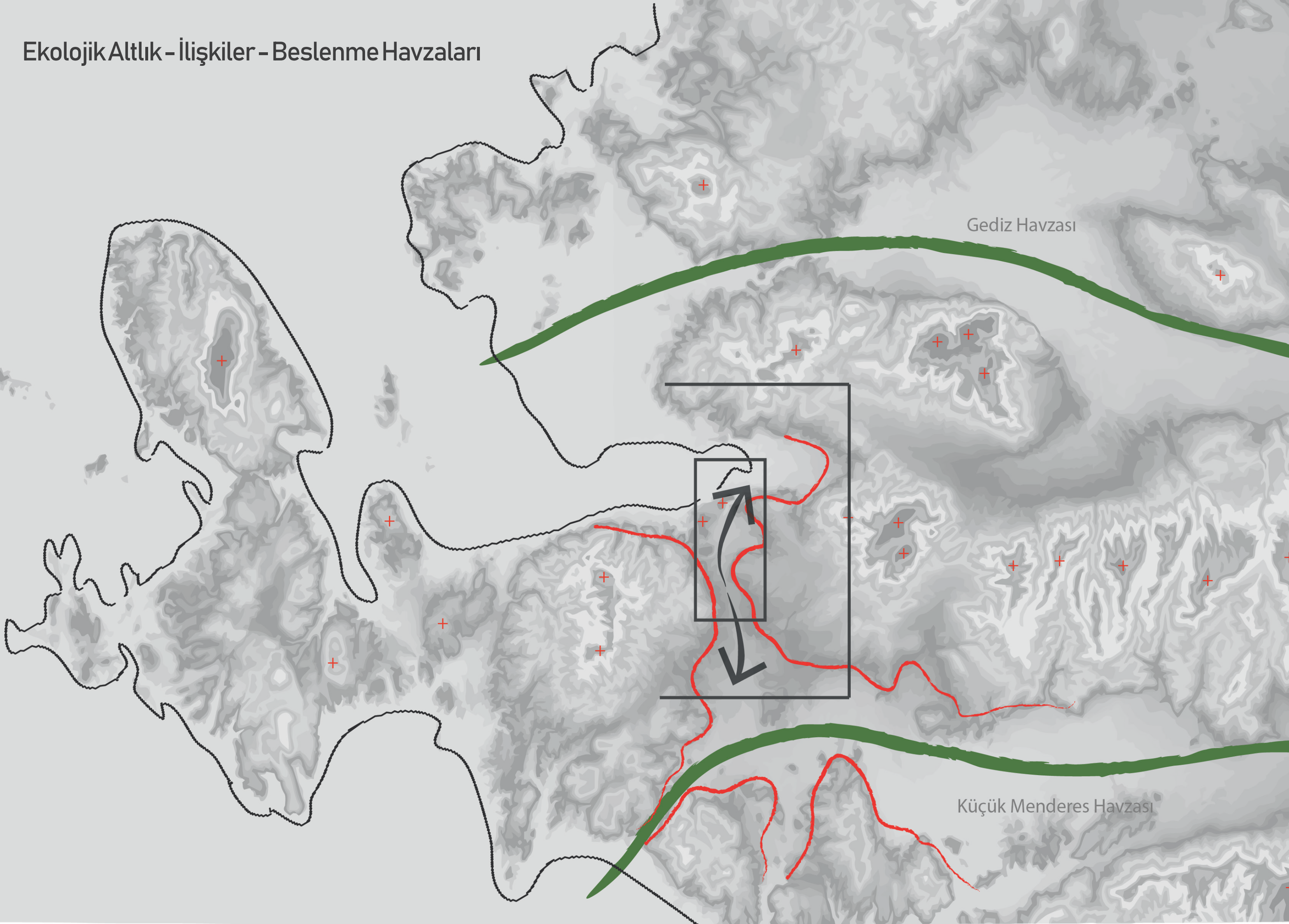
I etap - (2020-23)
II etap - (2023-30)
III etap - (2031-40)

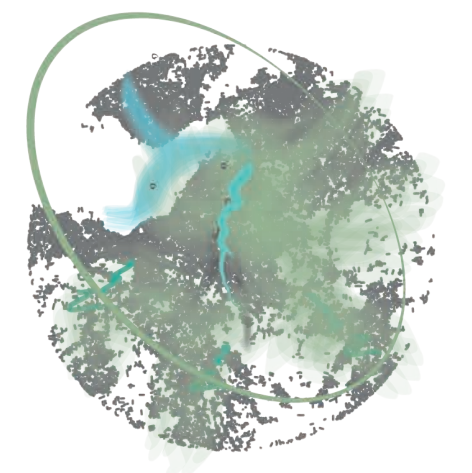
Gediz Havzası

Küçük Menderes Havzası

Ekolojik Altlık - İlişkiler - Beslenme Havzaları

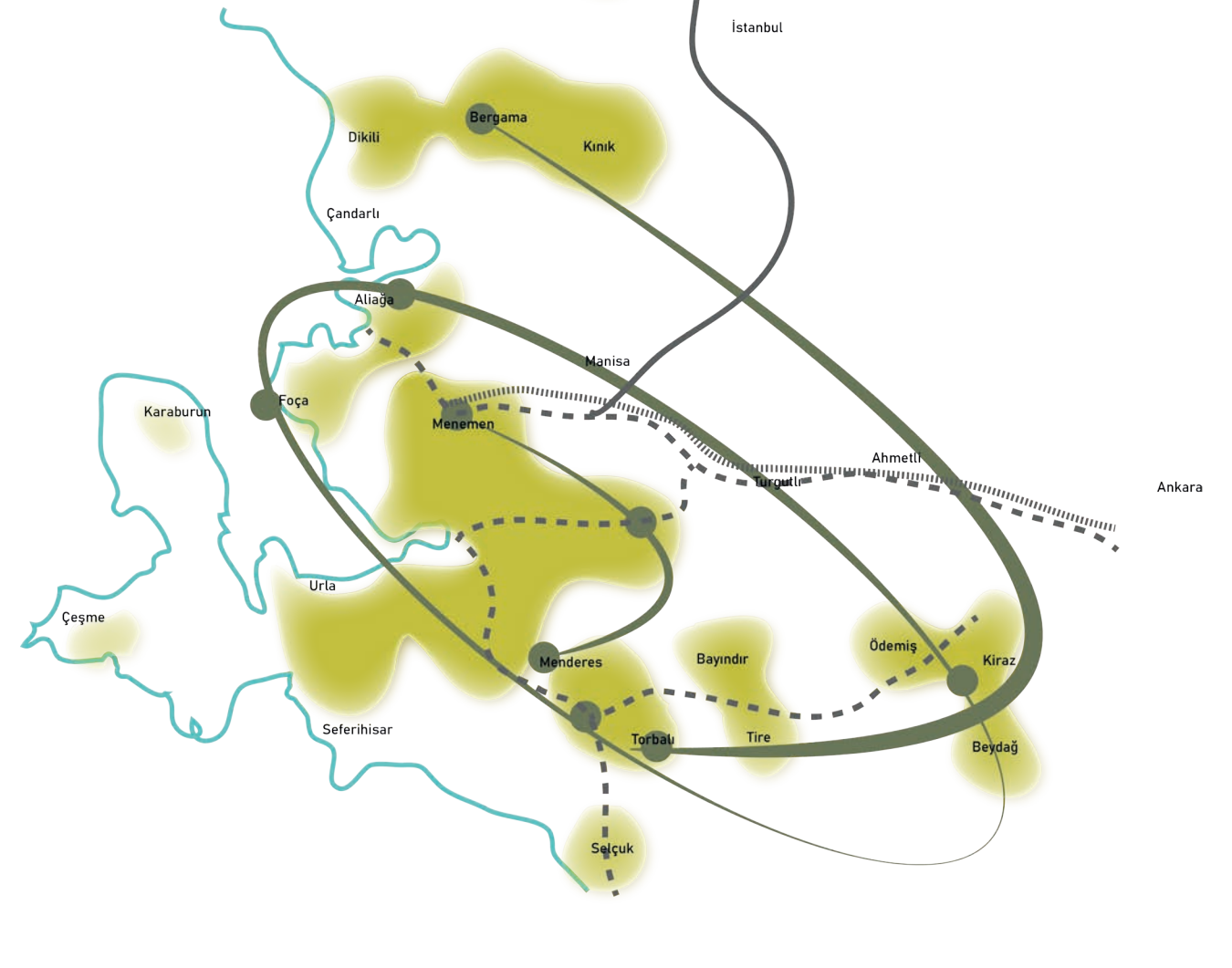
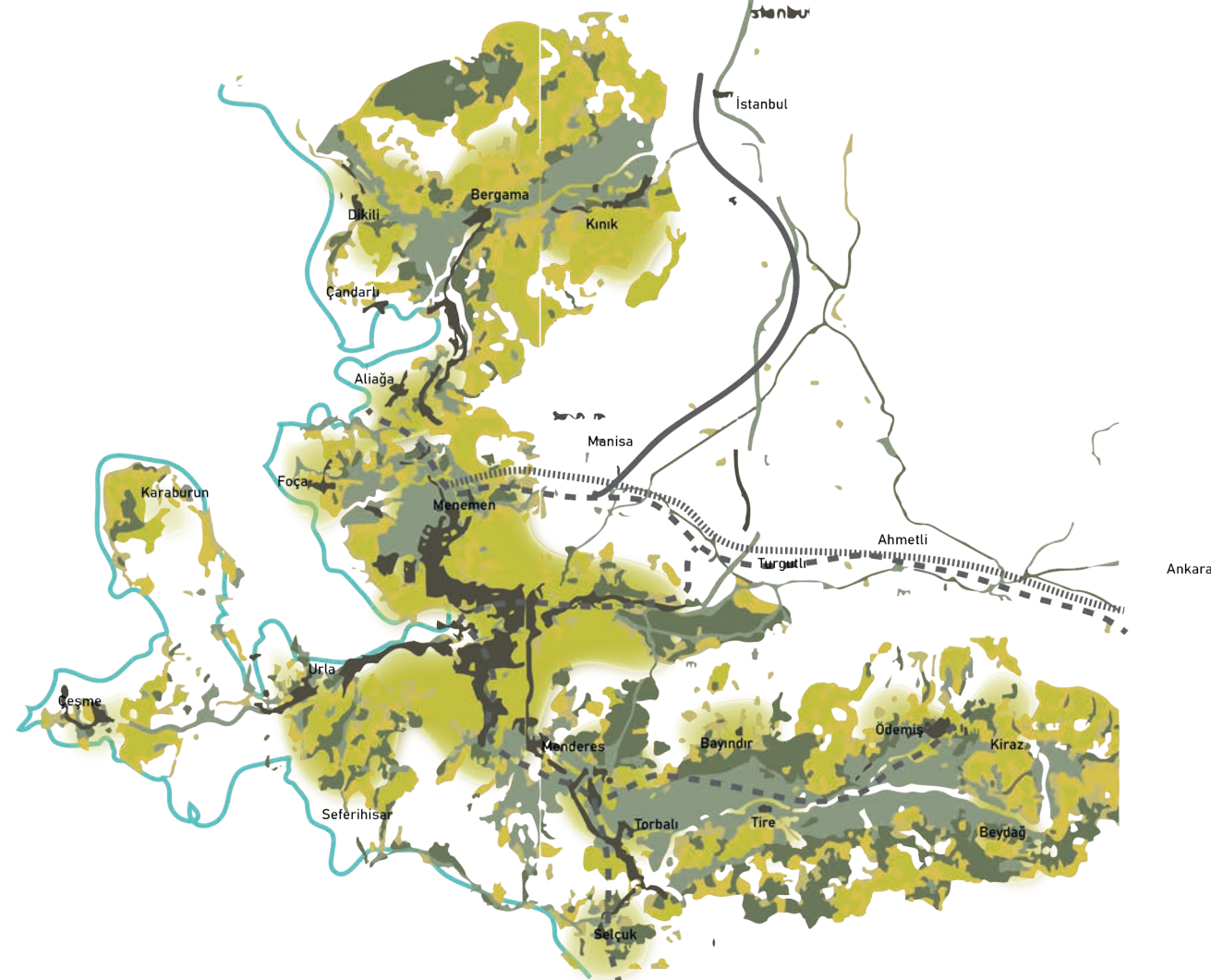

[Illegible handwritten notes]

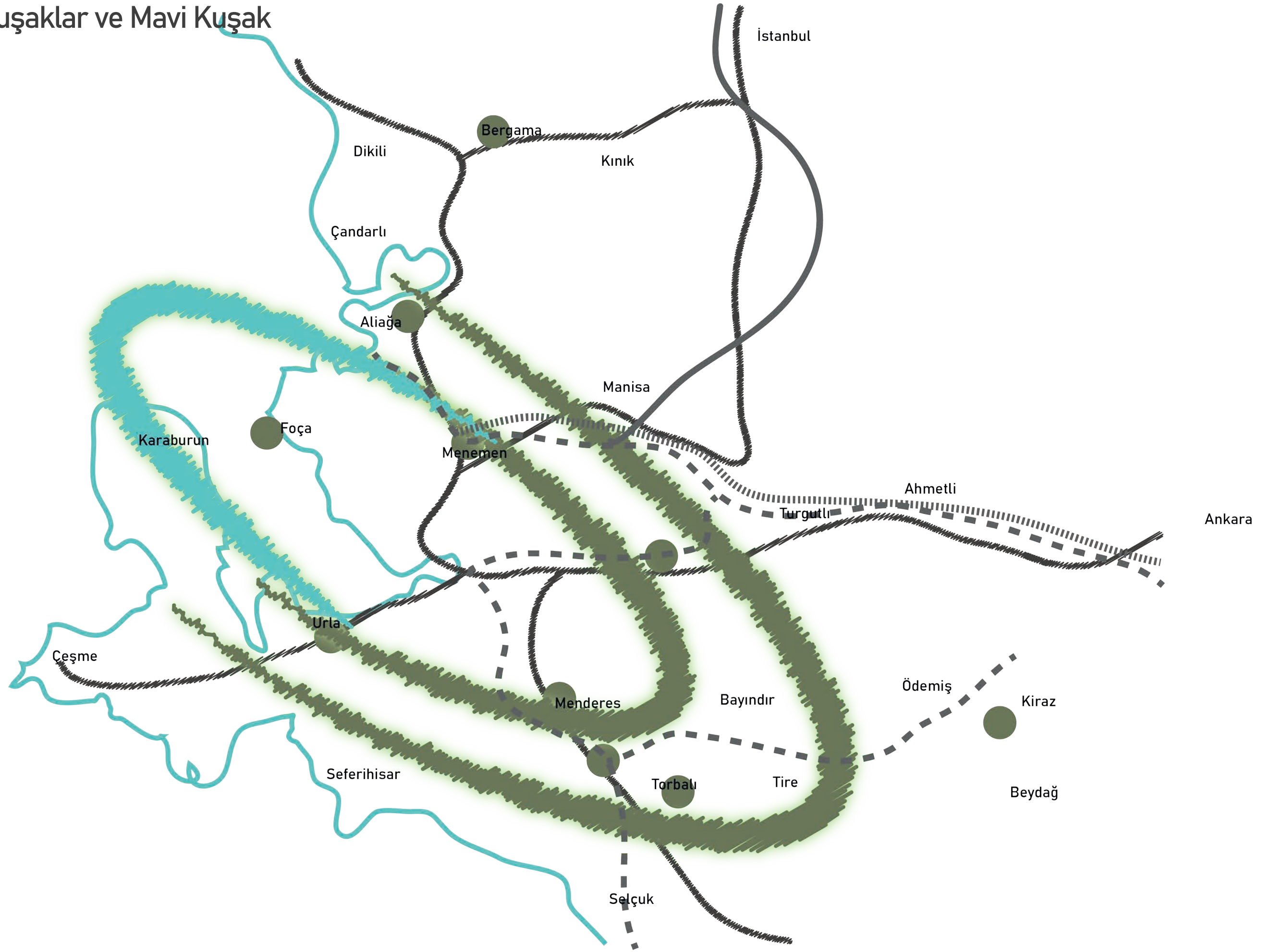

1. ~~_____~~
 2. ~~_____~~
 3. ~~_____~~
 4. ~~_____~~
 5. ~~_____~~
 6. ~~_____~~
 7. ~~_____~~
 8. ~~_____~~
 9. ~~_____~~
 10. ~~_____~~
 11. ~~_____~~
 12. ~~_____~~
 13. ~~_____~~
 14. ~~_____~~
 15. ~~_____~~
 16. ~~_____~~
 17. ~~_____~~
 18. ~~_____~~
 19. ~~_____~~
 20. ~~_____~~
 21. ~~_____~~
 22. ~~_____~~
 23. ~~_____~~
 24. ~~_____~~
 25. ~~_____~~
 26. ~~_____~~
 27. ~~_____~~
 28. ~~_____~~
 29. ~~_____~~
 30. ~~_____~~
 31. ~~_____~~
 32. ~~_____~~
 33. ~~_____~~
 34. ~~_____~~
 35. ~~_____~~
 36. ~~_____~~
 37. ~~_____~~
 38. ~~_____~~
 39. ~~_____~~
 40. ~~_____~~
 41. ~~_____~~
 42. ~~_____~~
 43. ~~_____~~
 44. ~~_____~~
 45. ~~_____~~
 46. ~~_____~~
 47. ~~_____~~
 48. ~~_____~~
 49. ~~_____~~
 50. ~~_____~~
 51. ~~_____~~
 52. ~~_____~~
 53. ~~_____~~
 54. ~~_____~~
 55. ~~_____~~
 56. ~~_____~~
 57. ~~_____~~
 58. ~~_____~~
 59. ~~_____~~
 60. ~~_____~~
 61. ~~_____~~
 62. ~~_____~~
 63. ~~_____~~
 64. ~~_____~~
 65. ~~_____~~
 66. ~~_____~~
 67. ~~_____~~
 68. ~~_____~~
 69. ~~_____~~
 70. ~~_____~~
 71. ~~_____~~
 72. ~~_____~~
 73. ~~_____~~
 74. ~~_____~~
 75. ~~_____~~
 76. ~~_____~~
 77. ~~_____~~
 78. ~~_____~~
 79. ~~_____~~
 80. ~~_____~~
 81. ~~_____~~
 82. ~~_____~~
 83. ~~_____~~
 84. ~~_____~~
 85. ~~_____~~
 86. ~~_____~~
 87. ~~_____~~
 88. ~~_____~~
 89. ~~_____~~
 90. ~~_____~~
 91. ~~_____~~
 92. ~~_____~~
 93. ~~_____~~
 94. ~~_____~~
 95. ~~_____~~
 96. ~~_____~~
 97. ~~_____~~
 98. ~~_____~~
 99. ~~_____~~
 100. ~~_____~~

Bölgesel Odaklar - İlişkiler

Yeşil Kuşaklar ve Mavi Kuşak

Yeşil Altyapı Sistemi ve Doğal Yaşam

Kentleşme nedeniyle suyun doğal hareketini akış sisteminin değişmesine, su döngünün kesintiye uğramasına, yer altı ve yerüstü su kaynaklarının beslenememesine yol açacak; geçirimli yüzeylerin azalarak geçirimsiz yüzeylerin artması, doğal drenaj deseninin dikkate alınmaması, akarsu yataklarının beton kanallara alınması, kesitinin daraltılması ya da tamamen kapatılması gibi uygulamalar gerçekleştirilmektedir.

Bu durum çoğunlukla yağış süresince gelen suyun drene edilememesine, yolların ve sokakların suyla kaplanmasına neden olmakta ve kentsel kriz oluşturmaktadır.

İzmir Kenti içi ve yakın çevresindeki akarsuların doğal yataklarının değiştirilmesi akarsu ekolojisini olumsuz etkilemekte, ekolojik süreçleri kesintiye uğratmaktadır.

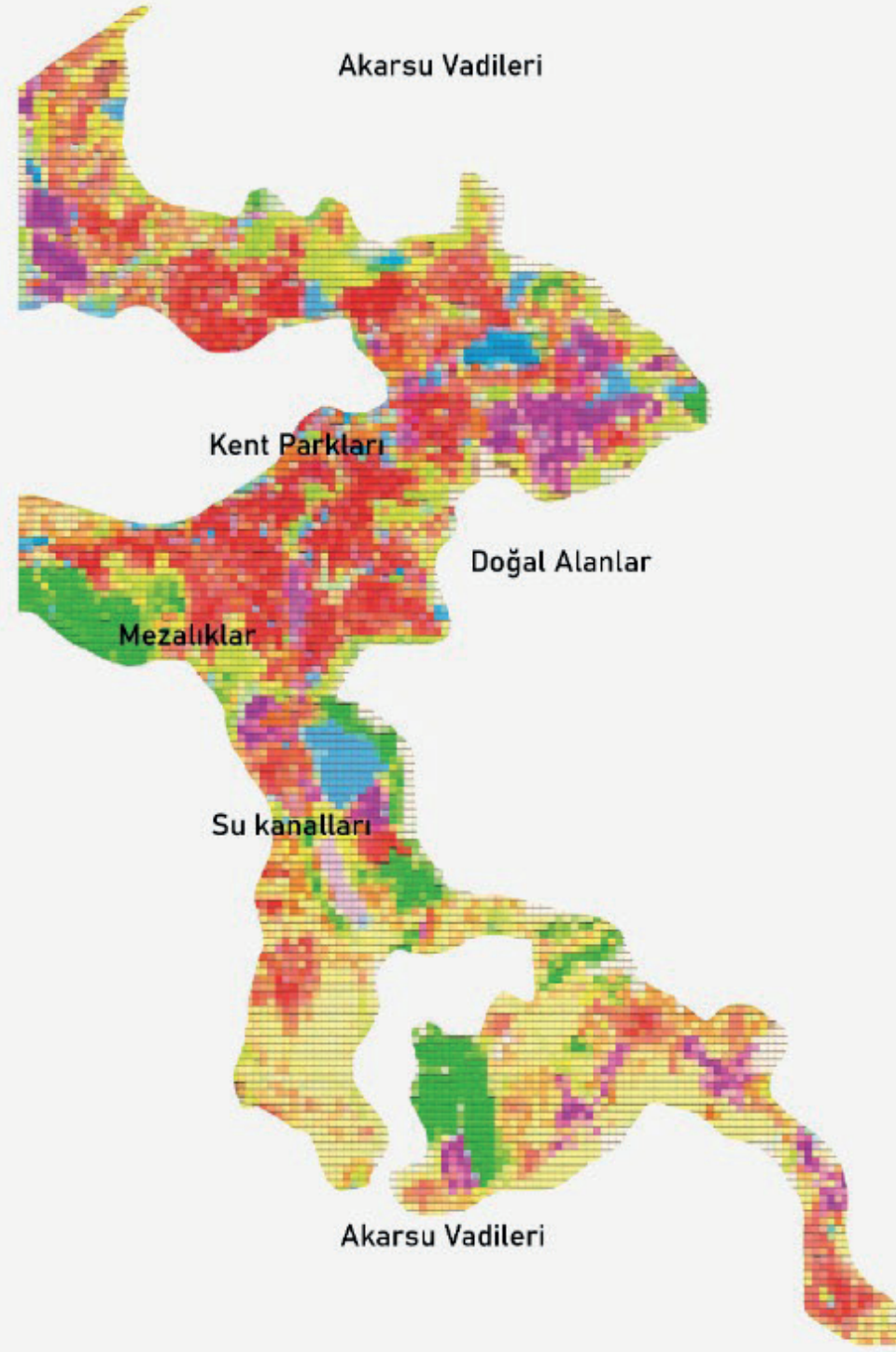
Doğal yatağında akan, su kıyısı vejetasyon örtüsüne sahip dereler, yüzey akışa geçen suyun toplandığı doğal su kanalı işlevini görmektedir. Bu döngü içerisinde suyun filtre edilmesini de sağlar.

Ancak, beton kanallara alınan akarsularda suyun akış hızı ve mikroorganizma yapısı farklılık göstermekte ve su sisteminin kendini temizleme fonksiyonu ortadan kaldırmaktadır. İzmir kentinde aşırı iklim olaylarının yaşanmasına bağlı olarak kente kısa sürede büyük miktarlarda yağış gelmekte, yüzey akışa geçen su miktarının su toplama sistemlerinin taşıyabileceği kapasitenin üzerinde olduğu durumlarda taşkın ve sellere yol açmaktadır.

Meles çayının mümkün olduğunca çevresinin doğal yapısının korunması ve yeni yeşil alanların oluşturulması için Meles Havzasını besleyen tüm derelerin Yeşil Altyapı Sisteminde bütüncül değerlendirilmesi önemlidir.

ESENLIK İÇİN EKOLOJİK UYANIŞ KORİDORU: MELES yaklaşımı proje çalışmamızda, yağış suyunun doğal yöntemlerle tutulması, filtre edilmesi ve su kaynaklarına iletilmesi için ekolojik çözümler geliştirilmiştir.

Bu yaklaşım ile Meles çayını besleyen havzanın bütününe sahip olduğu ekosistemi koruyan, birbirleriyle bağlantılı doğal ve yarı doğal alanların oluşturduğu bir yeşil alan ağı kurgulanmaya çalışılmıştır.

İzmir yerleşiminin içerisinde kent kır ilişkisini sağlayacak önemli koridorlardan bir olan Meles Koridoru; ormanlar, çalılık, çayırılık, sulak alanlar, vadiler gibi doğal alanlar ile parklar, spor alanları, okul bahçeleri, büyük kamusal kampüsleri, kurum bahçeleri, mezarlıklar vb. Potansiyel ve Ekolojik Etkileşim alanları ile bütünleştirilmektedir.

Bu bütünleşme ile oluşturulan koridor, aslında bölgedeki canlılar için bir yaşam alanı olma özelliği ile yaşam güvenliğini sağlamak açısından da çok önemlidir.

Anadolu'nun farklı bölgelerinde insanların doğayla uyumlu bir şekilde sürdürdüğü biyolojik çeşitliliği destekleyen yaşam alanları **Kadim Üretim Havzaları** olarak bir üretim kültürü örneği sergilemektedir. Bu koridorun salt rekreasyonel faaliyetler ile doldurulması yerine, iklim dostu yağmura dayalı üretim pratiklerinin tanıtıldığı ve uygulandığı alanlar önerilmiştir. Bu sayede kimyasal gübrelemenin yapılmadığı üretim modellerinin tanıtıldığı ve öğretildiği etkinlik alanları gösterilmiştir.

Bileşenler;

Doğal Alanlar

Kentsel alanlarda bulunan doğal alanlar orman, çalılık, otsu bitkilerle kaplı kentsel boş alanlar, sulak alanlar gibi doğal vejetasyon örtüsüyle kaplı alanlardır. Doğal alanlar sahip olduğu doğal bitki türleri ile biyolojik çeşitlilik açısından zengindir.

Kent Parkları

Kent parkları kent halkına rekreasyonel olanaklar sunan ekosistemleri içeren yeşil alanlardır.

Büyük kamusal alanlar

Büyük kamusal alanlar ve bahçeleri, bitki yoğunluğu ve tür çeşitliliği açısından zengin yeşil alanlardır.

Mezarlıklar

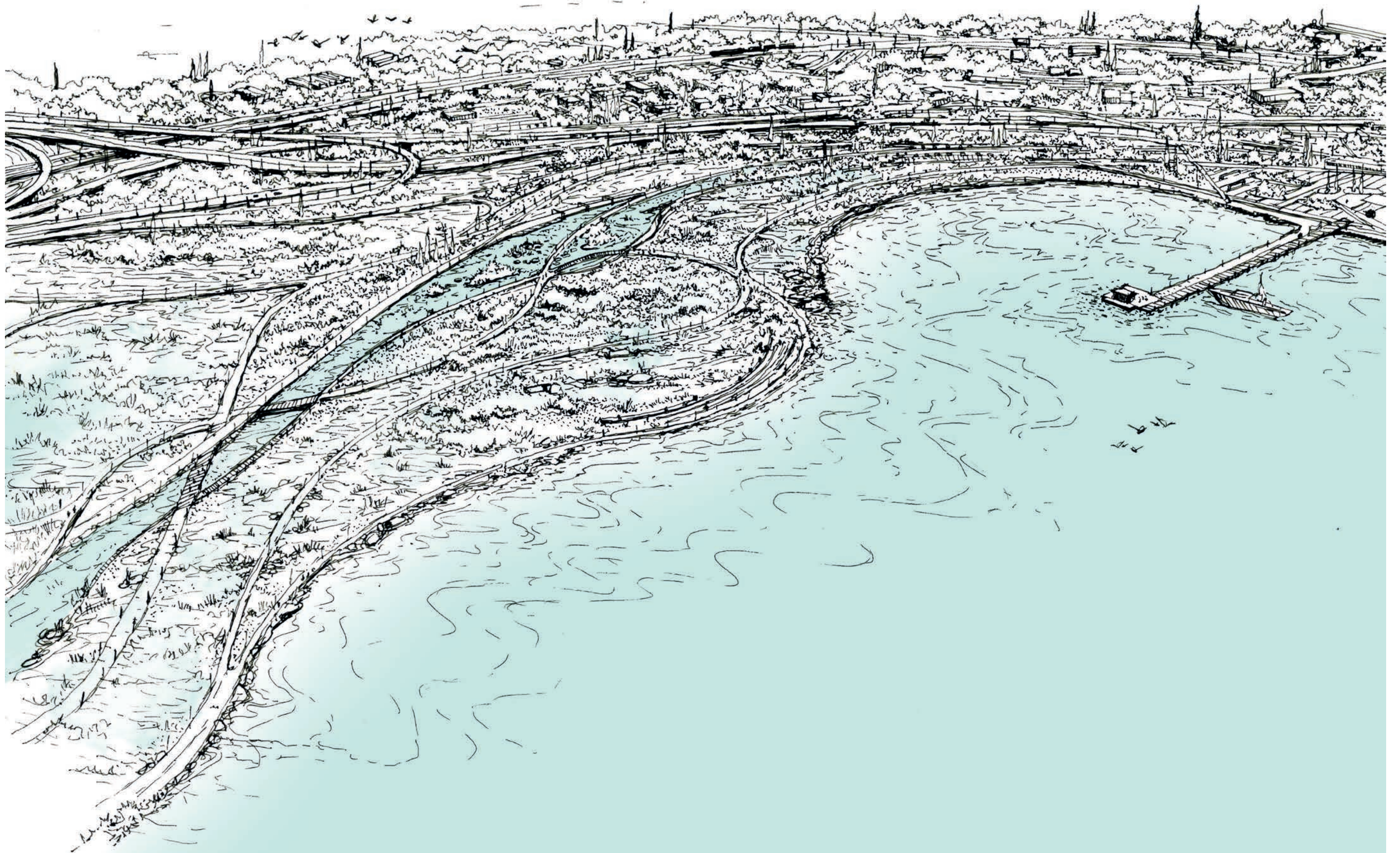
Mezarlıklar kentlerde yetişkin ağaçları içeren yoğun bitki örtüsüne sahip geniş yeşil alanlardır. Birçok canlı türü için habitat oluşturur.

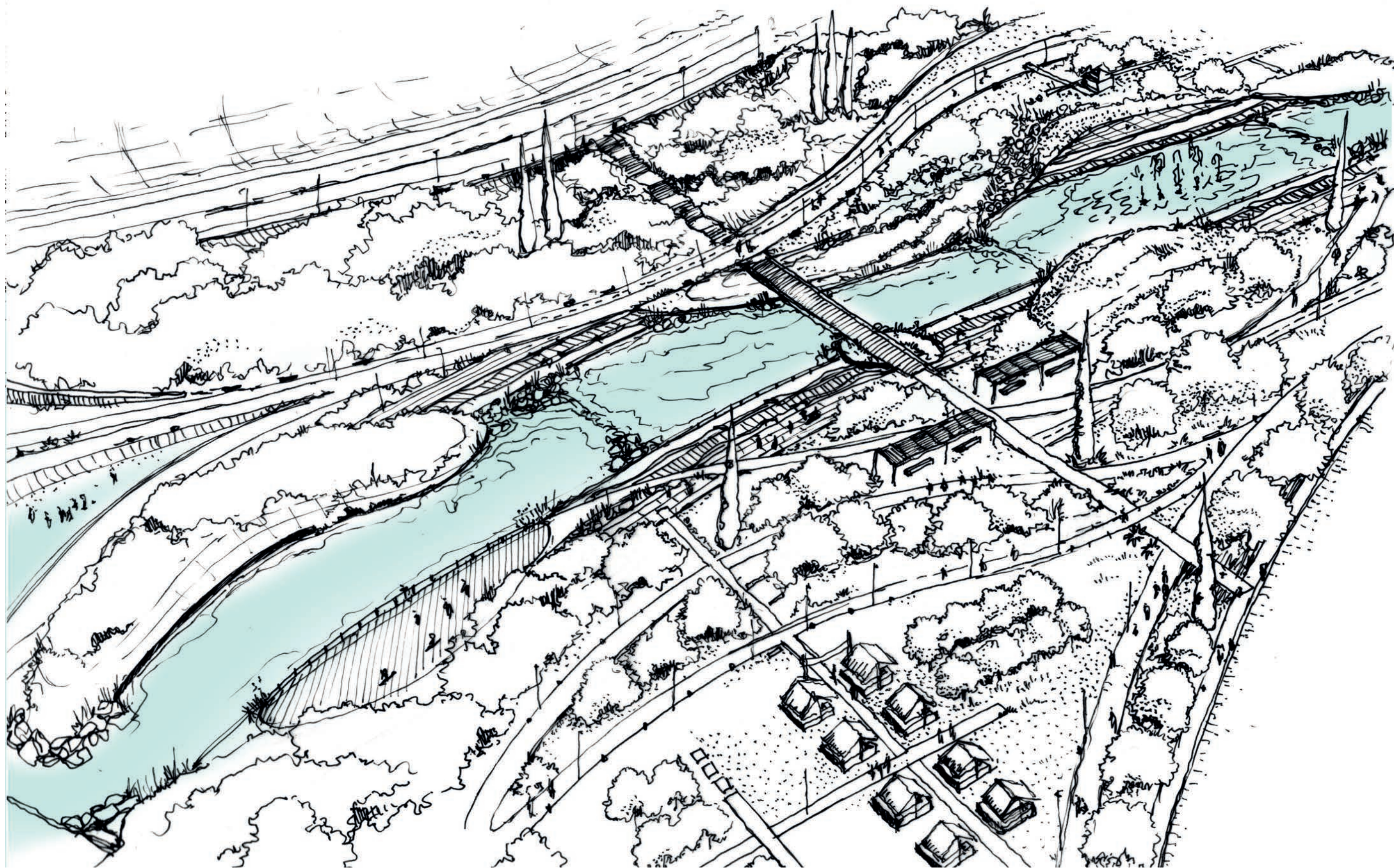
Akarsu Vadileri

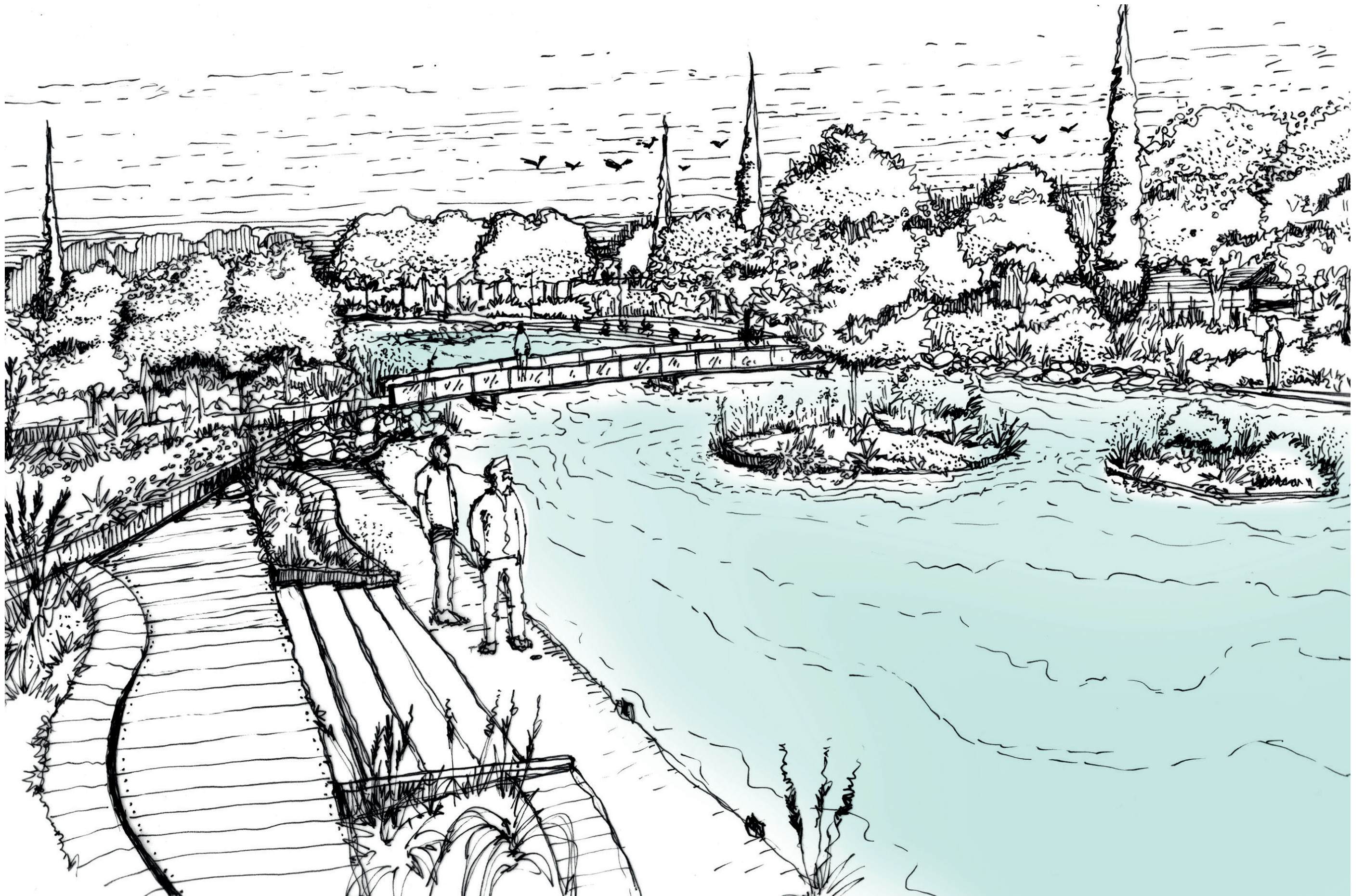
Akarsu koridorları karasal ve sucul ekosistemleri bir arada bulunduran doğal koridorlardır. Su döngüsü ve yağış suyu yönetiminde önemli görevleri vardır.

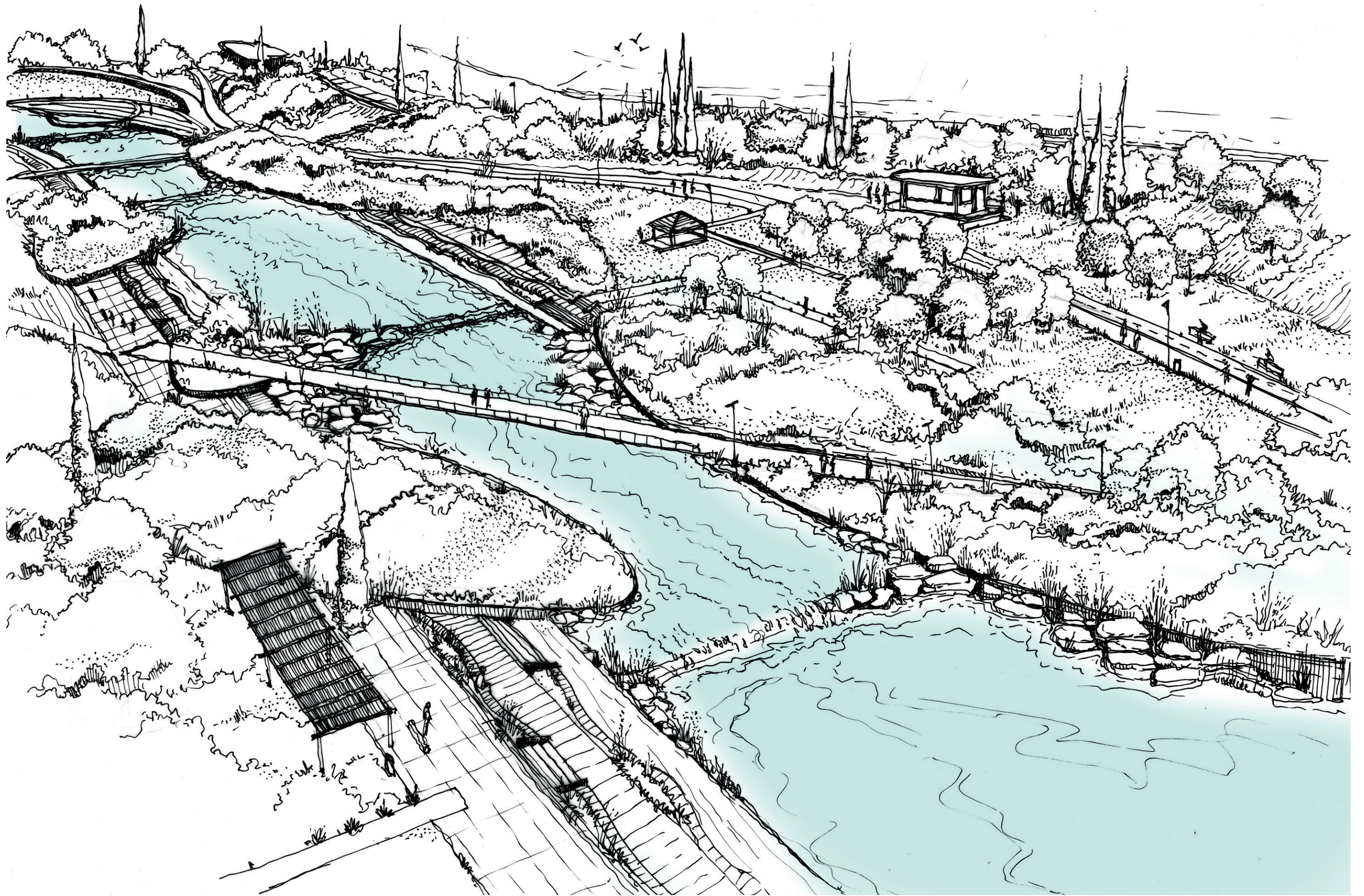
Su kanalı

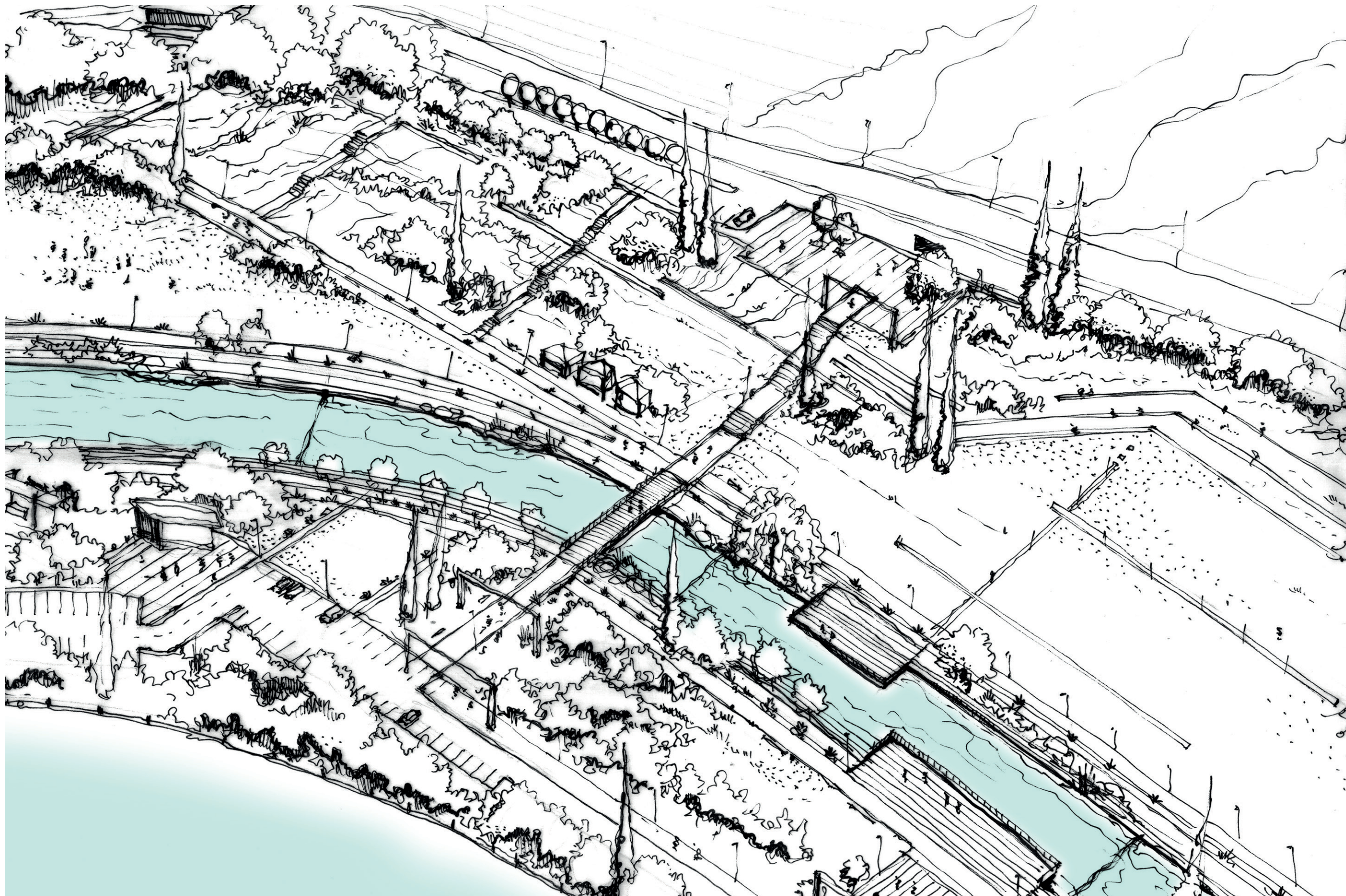
Su kanalları çoğunlukla insan eliyle oluşturulan bu yapılar rekreasyon ve ulaşım amacıyla da kullanılan alanlardır.

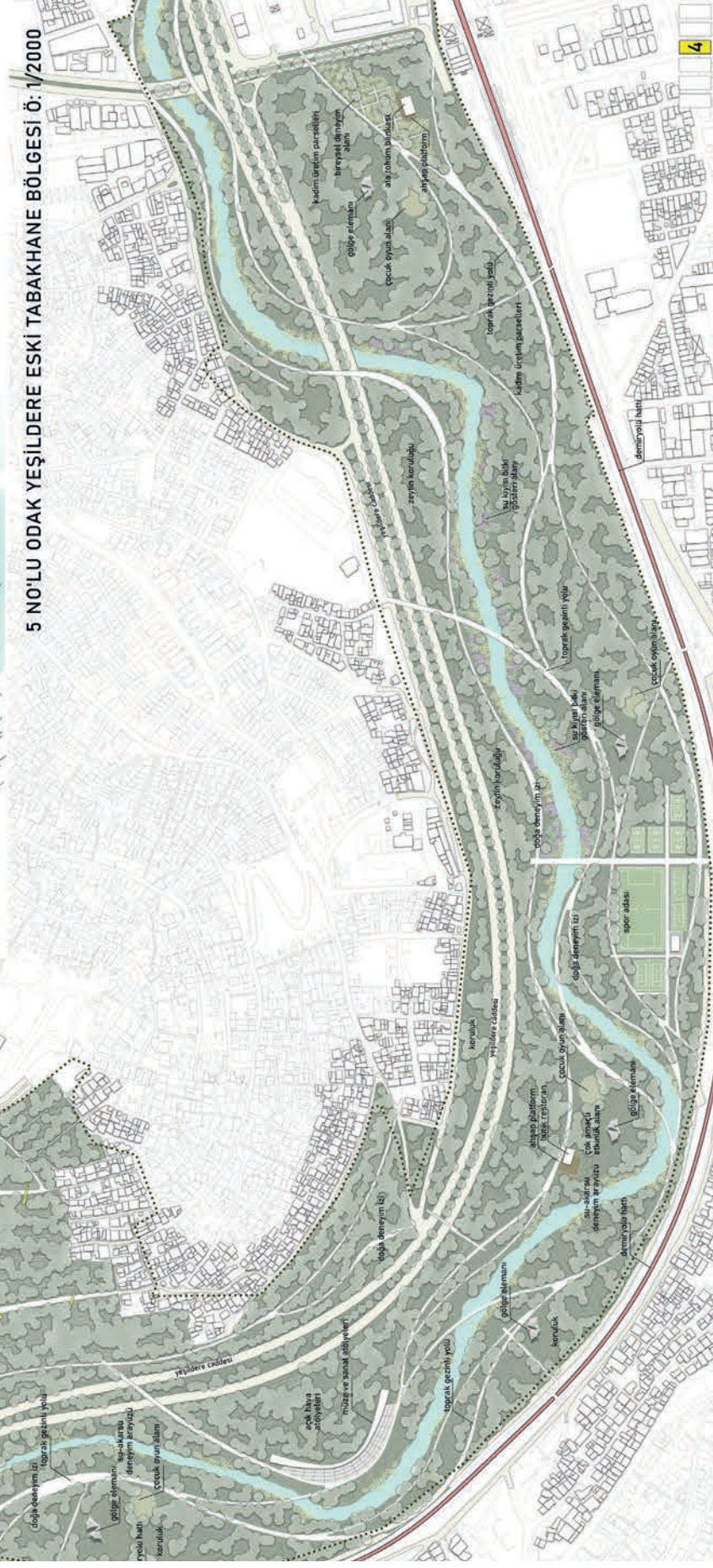
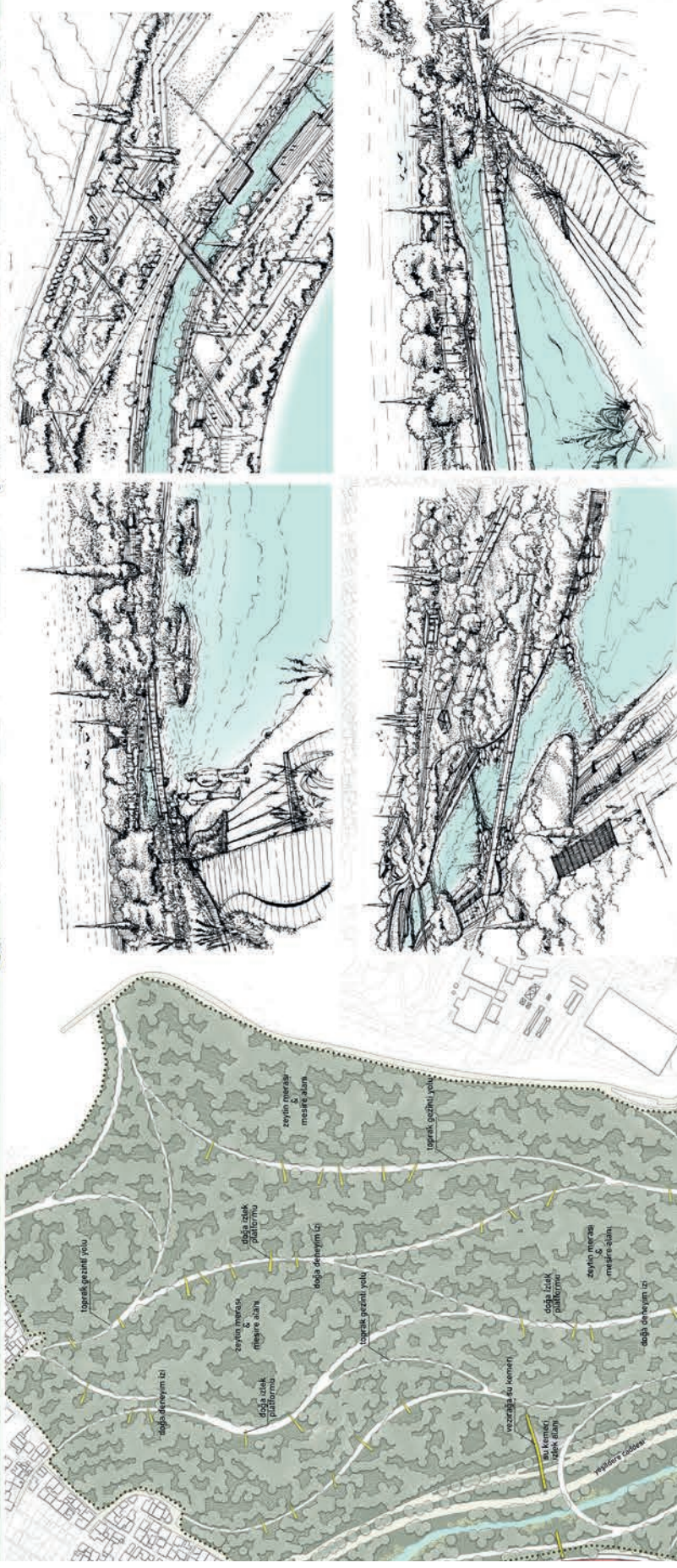
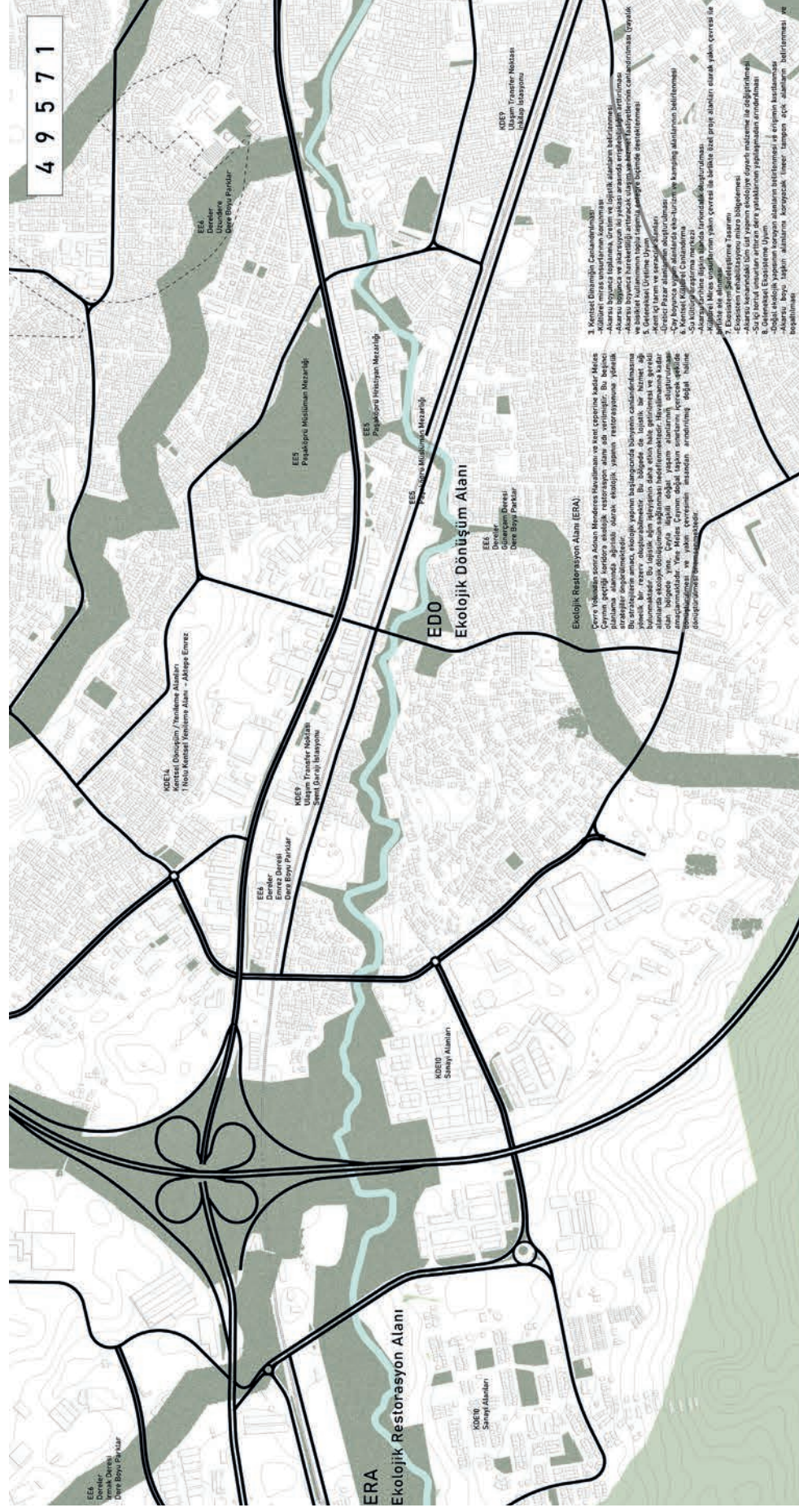

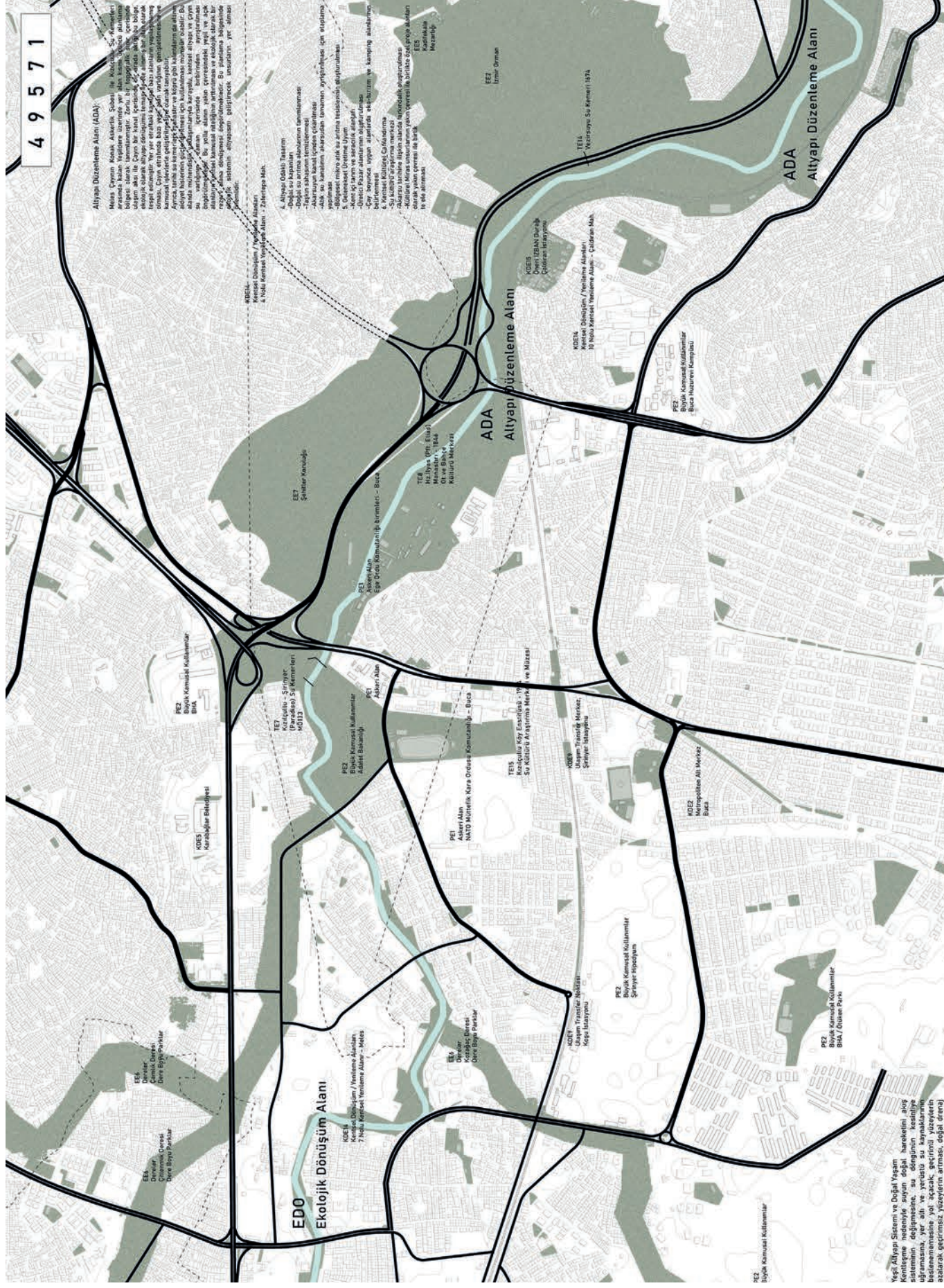

-

-

3

3

